

Innst. 1 S

(2009–2010)

Innstilling til Stortinget fra fullmaktskomiteen om fullmaktene

Innstilling fra fullmaktskomiteen om fullmaktene

Til Stortinget

Innledning

Den forberedende fullmaktskomité som det 153. storting valgte til å avgi foreløpig innstilling om fullmaktene for stortingsrepresentantene og deres vararepresentanter på det 154., 155., 156. og 157. storting, la fram sin innstilling 29. september 2009.

Da Stortinget trådte sammen 1. oktober 2009, ble følgende representanter valgt til medlemmer av fullmaktskomiteen: Anders Anundsen, Bendiks H. Arnesen, Elisabeth Aspaker, Peter Skovholt Gitmark, Trine Skei Grande, Gunnar Gundersen, Geir-Ketil Hansen, Sigvald Oppebøen Hansen, Line Henriette Holten Hjemdal, Morten Høglund, Gerd Janne Kristoffersen, Ulf Leirstein, Marit Nybakk, Dag Ole Teigen, Anne Tingelstad Wøien og Marianne Aasen.

Komiteen valgte samme dag Bendiks H. Arnesen som leder, Anders Anundsen som 1. nestleder og Elisabeth Aspaker som 2. nestleder.

Stortinget oversendte i sitt møte 1. oktober 2009 innstillingen fra den forberedende komité til fullmaktskomiteen.

Innstillingen fra den forberedende fullmaktskomité følger som vedlegg 1 til denne innstilling. Vedlagt innstillingen fra den forberedende komité følger:

- en redegjørelse for riksvalegstyrets vedtak i klagesaker (vedlegg 1.1),

- en fylkesvis oversikt som viser valglisterens stemmetall og fordelingen av distriktsmandatene (vedlegg 1.2),
- et sammendrag av riksvalegstyrets oppgjør (vedlegg 1.3),
- en fylkesvis oversikt over valgte representanter og vararepresentanter ifølge fylkesvalgstyrenes og riksvalegstyrets oppgjør (vedlegg 1.4), og
- en statistisk oversikt over avgitte og forkastede stemmegivninger og stemmesedler ifølge tall fra fylkesvalgstyrene (vedlegg 1.5).

Komiteens merknader

Komiteen viser til det som er uttalt i innstillingen fra den forberedende komité, og slutter seg til dens merknader.

Komiteens tilråding

Komiteen viser til det som er uttalt foran og til innstillingen fra den forberedende fullmaktskomité og råar Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Fullmaktene for representantene og vararepresentantene for Østfold fylke, Akershus fylke, Oslo, Hedmark fylke, Oppland fylke, Buskerud fylke, Vestfold fylke, Telemark fylke, Aust-Agder fylke, Vest-Agder fylke, Rogaland fylke, Hordaland fylke, Sogn og Fjordane fylke, Møre og Romsdal fylke, Sør-Trøndelag fylke, Nord-Trøndelag fylke, Nordland fylke, Troms fylke og Finnmark fylke *godkjennes*.

Oslo, i fullmaktskomiteen, den 1. oktober 2009

Bendiks H. Arnesen

leder og ordfører

Vedlegg 1

Innstilling fra den forberedende fullmaktskomité, valgt av Det 153. storting, om fullmaktene for stortingsrepresentantene og vararepresentantene på Det 154., 155., 156. og 157. storting

Til Stortinget

1. INNLEDNING

1.1 Den forberedende fullmaktskomité

16. juni 2009 valgte Stortinget – i samsvar med § 23 i Stortingets forretningsorden – følgende stortingsrepresentanter til medlemmer i den forberedende fullmaktskomité:

Bendiks H. Arnesen, Marit Nybakk, Sigvald Oppebøen Hansen, Eirin Faldet, Arne L. Haugen, Torny Pedersen, Anders Anundsen, Ulf Leirstein, Morten Høglund, Elisabeth Aspaker, Gunnar Gundersen, Geir-Ketil Hansen, May-Helen Molvær Grimstad, Inger S. Enger og Anne Margrethe Larsen. Som leder ble valgt Bendiks H. Arnesen og som nestleder Anders Anundsen. Det ble samtidig valgt personlige varamedlemmer.

Valgdagen var fastsatt ved kgl. res. til mandag 14. september 2009. Etter innkalling av lederen kom komiteen sammen torsdag 24. september 2009.

Komiteen har oppnevnt spesialrådgiver Brit Brenno fra Stortingets administrasjon som sekretær.

Stortingets forretningsorden fastsetter i § 23 fjerde ledd at før det nye storting trer sammen, skal den forberedende fullmaktskomité levere en foreløpig innstilling om alle valg- og fullmaktsspørsmål som en må regne med kan få innvirkning på sammensetningen av det nye storting.

1.2 Stortingets prøving av gyldigheten av valget

Riksvalgstyret utferdiger fullmakter for samtlige valgte stortingsrepresentanter og vararepresentanter, og fullmaktene sendes til Stortinget. Grunnloven § 64 bestemmer at Stortinget skal bedømme lovligheten av fullmaktene. Det følger av dette at Stortinget av eget tiltak skal bedømme om representantene og vararepresentantene er gyldig valgt i henhold til reglene i grunnlov, lov og forskrift.

Fylkesvalgstyrenes kontroll av stortingsvalget, som er omtalt nedenfor, er foreløpig og danner grunnlag for Stortingets endelige kontroll av valget. I tillegg til fylkesvalgstyrenes møtebøker utgjør rapporten fra fylkesmannen om valget i Oslo og riksvalgstyrets avgjørelser av klager grunnlag for Stortingets kontroll. Dessuten skal Stortinget bedømme gyldigheten av fylkesvalgstyrenes valgoppgjør og riksvalgstyrets valgoppgjør.

Valgloven § 13-3 bestemmer at Stortinget skal kjenne stortingsvalget i en kommune eller i et fylke

ugyldig hvis det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på utfallet av valget, og som det ikke er mulig å rette. Stortinget skal sørge for at feil blir rettet i den utstrekning det er mulig. Når valget i en kommune eller i et fylke er kjent ugyldig, påbyr Stortinget omvalg.

1.3 Fylkesvalgstyrenes kontroll

Etter valgloven § 10-9 skal fylkesvalgstyrene kontrollere gjennomføringen av stortingsvalget i kommunene med grunnlag i det materiell de får tilsendt fra valgstyrene. Målet med kontrollen er å avdekke feil som kan få betydning for valgoppjøret og feil som kan få betydning for vurderingen av om valget er gyldig. Materiellet valgstyrene skal sende til fylkesvalgstyret er: Bekreftet avskrift av det som er protokollert i forbindelse med valget, alle godkjente stemmesedler, alle forkastede stemmegivninger og stemmesedler, alle valgkort fra forhåndsstemmegivningen, alle omslagskonvolutter fra forhåndsstemmer utenriks og på Svalbard og Jan Mayen, og kopi av innkomne klager. Dersom fylkesvalgstyret finner feil ved valgstyrets avgjørelser om å godkjenne eller forkaste stemmegivninger eller stemmesedler, eller feil i valgstyrets opptelling, skal feilene rettes. Finner fylkesvalgstyret feil som det ikke kan rette, skal det beskrive feilen i møteboken. Resultatet av kontrollen skal fylkesvalgstyret protokollere i sin møtebok, og utskrift av møteboken skal sendes til Stortinget og riksvalgstyret. For Oslos vedkommende skal fylkesmannen i Oslo og Akershus foreta kontrollen som for andre valgstyret er lagt til fylkesvalgstyret, men fylkesmannen kan ikke rette feil ved valgstyrets prøving av stemmer eller opptelling. Fylkesmannen skal protokollere slike feil, og protokollen skal sendes Stortinget og riksvalgstyret.

1.4 Klager

Grunnloven § 55 bestemmer at valgstyrenes kjennelser angående "Stridigheter om Stemmeret" kan innankes for Stortinget. Som følge av denne bestemmelsen fastsetter valgloven § 13-1 at Stortinget er klageinstans for "klager som gjelder stemmerett og retten til å avgi stemme". Om slike klagesaker skal riksvalgstyret avgi uttalelse til Stortinget.

Riksvalgstyret er klageinstans for klager over andre forhold i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av valget, se valgloven § 13-1. Riksvalgstyret skal oversende sine vedtak i klagesaker til Stortinget. Stortinget kan overprøve riksvalg-

styrets avgjørelser i klagesaker som en del av sin prøving av valgets gyldighet i henhold til Grunnloven § 64.

Klage må fremmes innen sju dager etter valgdagen. Klage over fylkesvalgstyrets valgoppgjør må fremmes innen sju dager etter at oppgjøret foreligger. Klage med krav om endring av et fylkesvalgstyres vedtak om å godkjenne eller forkaste et listeforslag må fremsettes innen sju dager etter offentliggjøringen av overskriftene på de godkjente valglistene. Klage skal være skriftlig og skal fremsettes for valgstyret, fylkesvalgstyret, fylkesmannen, departementet eller Stortingets administrasjon.

I møte 24. september 2009 har riksvalegstyret behandlet og avgjort 3 klagesaker om gjennomføringen av stortingsvalget. En sammenfatning av klagesakene og riksvalegstyrets avgjørelser følger som vedlegg 1.1 til denne innstillingen.

1.5 Vedlegg

Som vedlegg til denne innstilling følger:

- redegjørelse for riksvalegstyrets vedtak i klagesaker,
- oversikt over fylkesvalgstyrenes valgoppgjør som viser stemmetallene for valglistene og fordelingen av distriktsmandatene,
- sammendrag av riksvalegstyrets oppgjør som viser utregningen og fordelingen av utjevningsmandatene,
- navnene på de valgte representantene og vararepresentantene, ifølge fylkesvalgstyrenes og riksvalegstyrets oppgjør, ordnet fylkesvis,
- statistikk over godkjente og forkastede stemmegivninger og stemmesedler.

2. FYLKESFORDELINGEN AV STORTINGSMANDATENE

I alt skal det velges 169 stortingsrepresentanter, derav skal 150 velges som distriktsrepresentanter og 19 som utjevningsrepresentanter, jf. Grunnloven § 57. Antallet valgdistrikter er 19, og hvert valgdistrikt skal ha ett utjevningsmandat. I valgloven § 11-1 er bestemt at hvert fylke utgjør et valgdistrikt. Hvor mange representanter hvert valgdistrikt skal ha, bestemmes ved en beregning av forholdet mellom hvert distrikts antall innbyggere samt areal, og hele rikets antall innbyggere samt areal, når hver innbygger gir ett poeng og hver kvadratkilometer gir 1,8 poeng, jf. Grunnloven § 57. Beregningen skal foretas

hvert åttende år. Nærmere regler er gitt i valgloven § 11-3. Departementet skal foreta beregningen.

I 2004 underrettet departementet Stortinget om at beregningen av mandatfordelingen mellom fylkene hadde gitt følgende resultat:

Østfold	9
Akershus	16
Oslo	17
Hedmark	8
Oppland	7
Buskerud.....	9
Vestfold.....	7
Telemark.....	6
Aust-Agder	4
Vest-Agder.....	6
Rogaland.....	13
Hordaland	15
Sogn og Fjordane.....	5
Møre og Romsdal	9
Sør-Trøndelag	10
Nord-Trøndelag	6
Nordland.....	10
Troms.....	7
Finnmark	5
Totalt.....	169

Denne fordelingen mellom fylkene gjelder også ved årets stortingsvalg.

3. RIKSVALGSTYRET

Riksvalegstyret oppnevnes av Kongen i de år det skal holdes stortingsvalg. Ved kongelig resolusjon 29. mai 2009 ble oppnevnt følgende medlemmer:

Berit Brørby, Jevnaker, leder,
Geir Almåsvoold Mo, Oslo, nestleder,
Odd Einar Dørum, Oslo,
Martin Engeset, Sarpsborg,
Kari Pahle, Oslo,
Jorunn Ringstad, Askvoll,
Ivar Østberg, Harstad.

Samtidig ble oppnevnt personlige varamedlemmer.

Kommunal- og regionaldepartementet er sekretariat for riksvalegstyret.

4. ENDRINGER I REGELVERKET OM STORTINGSVALG

I det følgende gis en oversikt over viktige endringer i valgloven og valgforskriften som er gjort siden stortingsvalget i 2005.

4.1 Endret skjæringsdato for registrering i manntallet

Stemmeberettigede som er registrert med bostedsadresse i Norge, skal innføres i manntallet i den kommunen der de er folkeregisterført som bosatt en bestemt dato i valgåret. Dette er den såkalte "skjæringsdatoen" for manntallsføringen. Ved valget i 2005 var datoen 31. mai. Ved dette valget ble forholdsvis mange stemmegivninger (3 887) forkastet fordi velgeren ikke sto i manntallet i den kommunen der han eller hun stemte på valgdagen (stemmegivningen lagt i særskilt omslag). I Innst. S. nr. 1 (2005–2006) omtalte den forberedende fullmaktskomité forskjellige mulige tiltak med det formål å redusere antallet slike forkastelser, blant annet å skyve skjæringsdatoen nærmere valget, dersom dette vil være forsvarlig av praktiske hensyn. Ved en slik endring vil flere velgere bli manntallsført i den kommunen hvor de bor på valgdagen. Valgloven § 2-4 ble endret før kommunevalget i 2007 slik at skjæringsdatoen for manntallsføring ble endret fra 31. mai til 30. juni i valgåret.

4.2 Obligatorisk utsending av valgkort

Som et annet mulig tiltak for å redusere antallet forkastede stemmer fordi velgeren ikke står i manntallet, pekte den forberedende fullmaktskomité ved valget i 2005 på at alle stemmeberettigede kan få tilsendt valgkort som bl.a. viser hvor de er manntallsført. Ved valget i 2005 hadde kommunene ikke plikt til å sende ut valgkort til de stemmeberettigede i kommunen, men mange kommuner gjorde dette frivillig. Valgloven § 2-3 ble endret før kommunevalget i 2007 slik at valgstyrene skal sørge for at det blir sendt ut valgkort til alle som er innført i manntallet i kommunen. Valgkortet gir også informasjon bl.a. om hvor valglokalet er og når det er åpent, og det er et hjelpemiddel til en rask og effektiv avvikling av stemmegivningen. Det er likevel ikke nødvendig at velgeren har med seg valgkortet for å kunne avgi stemme. Ved forhåndsstemmegivningen innenriks er et annet formål med valgkortet å identifisere velgeren. Forhåndsstemmemottakeren skal skrive ut valgkortet hvis velgeren ikke har det med seg, og valgkortet skal legges ned i omslagskonvolutt sammen med stemmeseddelkonvolutt med innhold. Valgkortene skal sendes ut til velgerne senest 3. august i valgåret.

4.3 Krav til legitimasjon når en avgir stemme

Til og med valget i 2005 bestemte valgloven at stemmestyret/stemmemottakeren "kan kreve" at en ukjent velger legitimerer seg. I Ot.prp. nr. 24 (2006–2007) opplyste departementet at praksis på dette området syntes å være ulik i kommunene, og strengere ved forhåndsstemmegivningen enn på valgdagen. Internasjonale valgobservatører som overvåket avviklingen av valget i 2005, tilrådte i sin rapport at det ble innført krav om obligatorisk velgerlegitimasjon, og viste til valgstandarder som OSSE har utarbeidet. Under henvisning til at mistanke om juks på grunn av manglende krav til å vise legitimasjon kan svekke tilliten til valgsystemet, ble valgloven endret før valget i 2007 slik at det både ved forhåndsstemmegivning (§ 8-4) og på valgdagen (§ 9-5) er bestemt: "Velger som er ukjent for stemmemottaker, skal legitimere seg." En velger som er kjent av stemmemottaker, trenger altså ikke legitimere seg. Det er ikke bestemt hva slags legitimasjon som kan godtas. Ved forhåndsstemmegivning på institusjon kreves ikke skriftlig legitimasjon, der kan velgerens identitet bekreftes av en ansatt som legitimerer seg.

4.4 Siste frist for å avgi forhåndsstemme utenriks

Til og med valget i 2005 var siste frist for å avgi forhåndsstemme siste fredag før valgdagen, både innenriks og utenriks. Dessuten måtte alle forhåndsstemmer for å kunne bli godkjent ha kommet inn til valgstyret i den kommune hvor velgeren er manntallsført, før kl. 20 på valgdagen. Velgeren er selv ansvarlig for å avgi forhåndsstemme på et tidspunkt som gjør at forhåndsstemmen kommer inn til valgstyret i tide. Ved flere valg har forholdsvis mange forhåndsstemmer måttet forkastes fordi de har kommet for sent frem til valgstyret. I Innst. S. nr. 1 (2005–2006) bemerket den forberedende fullmaktskomité at dette er svært uheldig, fordi utgangspunktet må være at velgere som avgir forhåndsstemme på lovlig tidspunkt, skal vite at stemmegivningen kommer tidsnok frem. Bl.a. uttalte komiteen at det kan være grunn til å vurdere om man bør justere avgivelsesfristen for forhåndsstemmer noe, for eksempel fra fredag til torsdag før valgdagen. Selv om forholdsvis mange velgere synes å ha behov for å avgi forhåndsstemme nær valgdagen, mente komiteen det er grunn til å legge vekt på at stemmer som faktisk er avgitt, kommer frem i tide. Videre bemerket komiteen at forhåndsstemmer som sendes i posten, må sendes som A-post og at de straks må ekspederes videre til vedkommende kommune. Komiteen ba departementet overveie om regler om forsendelsesmåten bør gis ved forskrift. Endelig bemerket komiteen at det bør overveies på nytt om fristen valgdagen kl. 20 bør opprettholdes. Dersom fristen forlenges til dagen etter – tirs-

dag, vil en del flere forhåndsstemmer komme tidsnok frem til å kunne bli godkjent, og dette ville etter komiteens mening oppveie ulempen ved at det endelige valgresultatet blir klart noe senere.

Valgloven § 8-1 ble endret før valget i 2007 slik at siste frist for å avgi forhåndsstemme utenriks ble endret til nest siste fredag før valgdagen. I valgforskriften ble det bestemt at den siste uken av forhåndsstemmeperioden både innenriks og utenriks skal forhåndsstemmeperioden sendes videre til velgerens hjemkommune hver dag, og at forhåndsstemmeperiodene skal sendes som A-post eller på raskere måte. I Ot.prp. nr. 24 (2006–2007) ble også drøftet spørsmålet om å endre siste frist for avgivelse av forhåndsstemmer innenriks, og tidspunktet da forhåndsstemmer senest må komme frem til valgstyret i velgerens hjemkommune. Det ble konkludert med at loven ikke burde endres på disse punktene, og Stortinget sluttet seg til dette. Departementet anførte bl.a. at det er mye som tyder på at antallet forkastede forhåndsstemmer vil bli redusert betydelig dersom alle stemmegivninger blir sendt med A-post, sammen med gode rutiner for fremsending av stemmegivningene.

I sammenheng med den senere lovendringen som innebærer at valglokale på valgdagen mandag kan være åpne inntil kl. 21, se nedenfor, er fristen for når forhåndsstemmeperioder må komme inn til valgstyret, endret til kl. 21 på valgdagen mandag.

4.5 Tidlig stemmegivning

Forhåndsstemmeperioden innenriks tar til 10. august. Utenriks og på Svalbard og Jan Mayen tar den til 1. juli. Ved lov 8. mai 2009 er valgloven § 8-1 endret slik at velgere som oppholder seg innenriks, unntatt på Svalbard og Jan Mayen, og som ikke kan avgi stemme i perioden for ordinær forhåndsstemmeperioden eller på valgtinget, kan henvende seg til kommunen og avgi stemme fra 1. juli og frem til forhåndsstemmeperioden starter 10. august. Endringen er begrunnet med at noen velgere kan ha vanskelig for å få avgitt stemme innenfor perioden for ordinær forhåndsstemmeperioden, dette gjelder særlig fiskere, personer som arbeider i utenriksfart og studenter. Det kreves ikke at velgeren dokumenterer et behov for å kunne stemme tidligere. Kommunene er ikke pålagt å sette i verk en fullskalaordning for stemmegivning fra 1. juli, fordi dette ville være svært ressurskrevende og lite samfunnstjenlig når en ser landet under ett. I valgforskriften er fastsatt at valgstyret plikter å tilrettelegge for at velgere som henvender seg til kommunen i denne perioden får avgitt stemme. Valgstyret angir sted for slik stemmegivning, og plikter, så langt det lar seg gjøre, å ta hensyn til velgers ønske om tidspunkt for stemmegivning. For øvrig gjelder reglene om forhåndsstemmeperioden tilsvarende.

4.6 Tidspunkt for når valglokale senest må stenge valgdagen

Til og med valget i 2001 kunne valglokale holde åpent til kl. 21 på valgdagen mandag. Ved valgene i 2003, 2005 og 2007 måtte valglokale stenge senest kl. 20. For øvrig fastsatte valgstyret tiden for stemmegivning, og valgstyret kunne bestemme at lokale skulle stenges tidligere enn kl. 20. Ved lov 8. mai 2009 er valgloven § 9-3 endret slik at stemmegivningen på valgdagen mandag ikke må foregå senere enn kl. 21. Som tidligere, kan kommunene fastsette at lokale skal stenges på et tidligere tidspunkt. Lovendringen er begrunnet med at lengre åpningstid vil kunne gi velgerne bedre tid og anledning til å kunne stemme, og at en kan få mer spredning på velgerne som ønsker å stemme om kvelden. Velgere som har møtt frem ved valglokalet på tidspunktet for stenging, skal få avgi stemme, jf. § 9-7.

4.7 Mindretallsvedtak om todagers valg og utvidet åpningstid

Ved lov 8. mai 2009 er valgloven endret slik at kommunestyret, med tilslutning fra minst 1/3 av medlemmene, kan vedta at det på ett eller flere steder i kommunen skal holdes valg også søndagen før den offisielle valgdagen. Videre kan kommunestyret, med tilslutning fra minst 1/3 av medlemmene, vedta å holde valglokale åpne lenger enn det valgstyret har vedtatt. Slike mindretallsvedtak må treffes senest samtidig med budsjettet for det året valget skal holdes. For stortingsvalget i 2009 måtte vedtaket treffes senest 1. juni 2009.

4.8 Stempling av stemmeseddel på valgtinget

Fra og med valget i 2003 brukes ikke stemmeseddelkonvolutt ved ordinær stemmegivning på valgtinget. I stedet skal stemmestyret stemple stemmeseddelen med et offentlig stempel før den legges i urnen. Stempelet skal sikre at hver velger bare får godkjent en stemmeseddel, nemlig den som er stemplet. Stemmeseddelkonvolutt skal fortsatt brukes ved de særskilte prosedyrer for stemmegivning på valgtinget der stemmeseddelen ikke legges i urnen, men i særskilt omslag ("fremmede" stemmer mv.), også i slike tilfelle skal stemmeseddelen stemples av stemmestyret. I alle tilfelle er det et vilkår for godkjenning av en stemmeseddel avgitt på valgtinget at den har offentlig stempel. Valgforskriften § 39a fastsetter nå at dersom en stemmeseddel som er lagt i særskilt omslag, mangler offentlig stempel, skal valgstyret påføre slikt stempel i ettertid. Stemmeseddelkonvolutten skal sikre at hver velger likevel bare får godkjent én stemme. Tilsvarende adgang til å stemple i ettertid gjelder ikke ved ordinær stemmegivning på valgtinget.

5. VALGOPPGJØRET

Fylkesvalgstyret foretar valgoppgjør for distriktsmandatene. Først fordeles mandatene mellom valglistene med delingstallene 1,4 – 3 – 5 osv., jf. Grunnloven § 59 annet ledd og valgloven § 11-4. Når det er avgjort hvor mange distriktsmandater en valgliste skal ha, fordeler fylkesvalgstyret mandatene til kandidatene på listene i samsvar med loven § 11-5. Fylkesvalgstyret skal protokollere sitt valgoppgjør og sende utskrift av det til Stortinget og riksvalegstyret. Vedlegg 1.2 til denne innstilling viser fylkesvalgstyrenes valgoppgjør med stemmetallene for valglistene og fordelingen av distriktsmandatene.

Deretter foretar riksvalegstyret valgoppgjør for å fordele de 19 utjevningsmandatene. Metoden for fordelingen mellom partiene fremgår av Grunnloven § 59 fjerde og femte ledd og valgloven § 11-6 annet ledd. Et parti må ha fått minst fire prosent av stemmene i hele landet for å få utjevningsmandat. Så skal riksvalegstyret fordele partienes utjevningsmandater mellom fylkene, ett til hvert fylke, etter reglene i valgloven § 11-6 tredje ledd. Når det er avgjort hvilke partilister som får utjevningsmandater, skal riksvalegstyret utpeke listenes utjevningsrepresentanter og samtlige vararepresentanter, jf. valgloven § 11-7. Riksvalegstyret skal protokollere resultatet av valgoppgjøret og underrette Stortinget og fylkesvalgstyrene om dette. Videre skal riksvalegstyret utferdige fullmakter for samtlige representanter og vararepresentanter og sende disse til Stortinget.

Riksvalegstyret har den 24. september 2009 foretatt kåring av utjevningsrepresentantene for perioden 2009–2013 og av samtlige vararepresentanter for de fylkeslistene som oppnår utjevningsmandater. I vedlegg 1.3 til denne innstilling er tatt inn sammendrag av riksvalegstyrets oppgjør som viser utregningen og fordelingen av utjevningsmandatene. Av vedlegg 1.4 fremgår navnene på de valgte representantene og vararepresentantene ifølge fylkesvalgstyrenes og riksvalegstyrets oppgjør, ordnet fylkesvis.

6. KOMITEENS MERKNADER

6.1 Generelle merknader til gjennomføringen av valget

Komiteen viser til at en profesjonell gjennomføring av valget forutsetter kvalitet og grundighet i alle ledd hos valgmyndighetene og i alle faser av valgarbeidet. Valget gjennomføres lokalt og involverer et stort antall valgmedarbeidere. Dette stiller store krav til informasjon, opplæring og organisering av arbeidet. Dagens forventning om rask rapportering og offentliggjøring av valgresultatene bidrar i høy grad til å forsterke disse kravene. Elektronisk opptelling og føring av møtebøker er hensiktsmessig fordi

det muliggjør raskere resultater. Samtidig forutsetter bruk av slike systemer opplæring og godt kvalifiserte medarbeidere i kommunene. Det er helt nødvendig at kommunene setter av ressurser til opplæring og tilstrekkelig bemanning for at valgoppgjøret skal kunne foregå på en ryddig og effektiv måte.

Komiteen vil understreke at helhetsinntrykket etter valget er at det har vært gjennomført på en effektiv måte i kommunene, og at fylkesvalgstyrene har utført en grundig kontroll med valgstyrene.

Komiteen har likevel merket seg at det er til dels stor variasjon i antall forkastede stemmer og antall feilrapporteringer i møtebøkene fra kommune til kommune. Fylkesvalgstyrene har også rettet mange tellefeil i kommunene. Dette kan tyde på at ressurser til valgarbeidet er ulikt prioritert av kommunene. I møtebøkene fra fylkesvalgstyrene er det beskrevet ulike typer feil som har medført at stemmesedler må forkastes. Også når det gjelder rutinene ved valgoppgjøret er det rapportert om enkelte feil fra valgstyrenes side. I en kommune ble for eksempel enkelte stemmesedler kassert før fylkesvalgstyrets kontroll var ferdig, og kontrollen kunne derfor ikke gjennomføres som forutsatt. I en annen kommune byttet de ansvarlige i valgstyret ut 62 "ukurante" stemmesedler med vanlige ustemplede sedler, for å lette fylkesvalgstyrets skanning av stemmesedlene. Stemmesedlene var rettet feil av velgeren, men for øvrig ble stemmesedlene godkjent. Fylkesvalgstyret la til grunn kommunens opplysning om at de ustemplede stemmesedlene fordelte seg mellom partiene på samme måte som de originale stemmesedlene, og tok de ombyttede sedlene med i fylkesvalgstyrets opptelling. Fylkesvalgstyret fikk ikke oversendt de originale stemmesedlene. Komiteen bemerker at det er en alvorlig feil når kommunen har byttet ut "ukurante" stemmesedler med ubrukte stemmesedler før oversendelsen til fylkesvalgstyret. Fylkesvalgstyret må ha hånd om alle originale stemmesedler for å kunne utføre sin kontroll og burde sørget for å få tilsendt de originale stemmesedlene.

Komiteen viser videre til at på et tidlig tidspunkt i valgoppgjøret ble tallgrunnlaget i departementets database oppfattet slik at det hadde vært en valgdeltakelse på kun 73,7 pst., mens det korrekte tallet senere viste seg å være 76,4 pst.

Også hos andre fylkesvalgstyrene er det oppdaget enkelte feil ved rapporteringen eller opptellingen. Komiteen har bl.a. merket seg at en tastefeil ved innrapportering fra Telemark til departementets valgdatabase, som ble rettet etter noen timer, resulterte i uheldig usikkerhet rundt noen av utjevningsmandatene. I Rogaland var nærmere 800 stemmesedler i en periode forsvunnet under kontrolltellingen uten at det har vært mulig å forklare verken hvordan stemmene ble borte, eller hvordan de kom til rette. Tidligere

hadde en feil i prognosemodellen hos Statistisk sentralbyrå resulterte i endringer i mandatfordelingen i samme fylke og i utjevningsmandatene. Det er åpenbart en belastning for kandidatene når en slik feil oppstår. Feilen ble først oppdaget og rettet hos SSB onsdag 16. september. I Sør-Trøndelag hadde fylkesvalgstyret gjort en tellefeil som ikke ble oppdaget før etter at riksvalgstyrets kåring av utjevningsmandater hadde funnet sted. Dette innebærer at riksvalgstyret har bygget sine beregninger på et mangelfullt tallmateriale. Komiteen har fått opplyst fra riksvalgstyrets sekretariat at tellefeilen ikke har hatt betydning for fordelingen av utjevningsmandatene. Dette har komiteen lagt til grunn for sin konklusjon med hensyn til godkjenning av valget. Komiteen vil likevel bemerke at det er utilfredsstillende at riksvalgstyret ikke har hatt korrekte tall å forholde seg til.

Komiteen har merket seg at departementet i en redegjørelse til riksvalgstyret datert 24. september d.å. uttaler:

"Departementet vil i forbindelse med evalueringen av valget vurdere om det skal gjøres endringer i rutiner for hvordan valgresultater gjøres tilgjengelig for allmennheten."

Komiteen har videre merket seg at riksvalgstyret peker på at det er viktig at det etableres et sentralt valgdatasystem som muliggjør kretsvis innrapportering fra alle kommuner, og at prognosemodellen i departementets valgnatts-system vurderes som en del av evalueringen av valget. Komiteen regner med at departementet følger opp riksvalgstyrets synspunkter.

Komiteen forutsetter at departementet i forbindelse med evalueringen av valget vurderer alle tiltak som kan redusere risikoen for feil. Evalueringen bør særlig undersøke hvordan valgmedarbeiderne på alle nivåer kan få best mulig opplæring.

6.2 Organisering av stemmegivningen i valglokalet

Ved gjennomgåelsen av fylkesvalgstyrenes møtebøker har komiteen registrert at det ved stemmegivningen på valgtinget på ganske mange stemmesteder er flere stemmesedler i urnen enn kryss i manntallet. De vanligste forklaringene fra valgstyrene på slike avvik er dels at velgere ikke er blitt avkrysset i manntallet, dels at velgere har lagt flere stemmesedler i urnen. Dersom en velger legger to stemmesedler i urnen, blir bare den ytterste stemplet. Komiteen har registrert at også ved dette valget har noen velgere brukt en blank stemmeseddel som "omslag" for en partistemmeseddel, med den følge at partistemmeseddelen blir forkastet fordi den ikke er stemplet. Det er også tilfelle hvor velgere har lagt stemmeseddel i urnen uten at den er blitt stemplet, på

grunn av forsømmelse fra stemmestyrets side. I noen av disse tilfellene har velgeren fått avgi ny stemme. Antallet stemmesedler som er forkastet fordi de mangler offentlig stempel, er i alt 1 343 ifølge statistikken i vedlegg 1.5. Tilsvarende antall ved valget i 2005 var 1 204. Det er ikke kjent hvor mange av forkastelsene av stemmeseddel uten stempel som skyldes feil begått av stemmestyret.

Videre har komiteen lagt merke til at noen velgere som ikke står i manntallet i vedkommende krets og derfor skulle ha avgitt "fremmed" stemme i særskilt omslag, likevel har lagt sin stemmeseddel i urnen.

Etter valgloven § 9-5 er det klart at stemmestyret skal kontrollere velgerne mot manntallet og i tilfelle krysse dem av der før de får anledning til å legge stemmeseddel i urnen. Videre er det klart at stemmestyret skal stemple stemmeseddelen før den legges i urnen. Endelig er det klart at velgere som ikke står i manntallet i vedkommende krets, og som derfor skal avgi "fremmed" stemme, ikke skal få anledning til å legge stemmeseddel i urnen.

Etter komiteens oppfatning er det viktig å unngå slike feil som beskrevet. Unnlatt avkryssing i manntallet kan føre til at velgere som ikke står i manntallet i kommunen, får godkjent sin stemme, eller at velgere får godkjent mer enn en stemme. Unnlatt stempling fører til at stemmeseddelen blir forkastet. Et mulig tiltak er å gjøre noe med logistikken i valglokalene og organiseringen av stemmegivningen. Manntallskontrollen må gjennomføres før stemmeseddelen blir stemplet og kan legges i urnen. Når en velger kommer inn i valglokalet, bør det først undersøkes om vedkommende står i manntallet i kretsen eller allerede er avkrysset i manntallet. Velgere som skal avgi stemme i særskilt omslag, bør skilles fysisk ut fra de andre velgerne slik at de hindres i å legge stemmeseddel i urnen. Komiteen ber departementet vurdere om det trengs mer presise regler eller retningslinjer på dette området.

Fordi stemmeseddelkonvolutt ikke lenger nyttes ved ordinær stemmegivning på valgtinget, må stemmeseddelen brettes med teksten inn. Problemet med bretteing av stemmeseddelen feil vei synes å være noe mindre ved dette valget enn tidligere, trolig på grunn av mer informasjon og at ordningen er blitt bedre innarbeidet. Men problemet er ikke borte. Det er beklagelig at noen velgere uforvarende viser andre hva de stemmer, og komiteen ber departementet vurdere om ytterligere tiltak kan settes inn for å unngå dette, spesielt bedre veiledning til velgerne i valglokalet.

Valgforskriften § 30, jf. § 26, bestemmer at stemmegivningen skal legges til lokaler som er lett tilgjengelige og hvor alle velgere kan ta seg inn uten å måtte be om hjelp. Andre lokaler skal ikke benyttes med mindre særlige grunner foreligger. Ved tilrette-

legging for stemmegivning i valglokalene skal det legges vekt på god tilgjengelighet for alle velgere. Komiteen har registrert at noen velgere ikke har kunnet ta seg inn i valglokalet uten hjelp, og ber departementet overveie om mer kan gjøres på dette området.

6.3 Manglende stemmesedler utlagt ved stemmegivningen

Klagen fra Jocke Fjeldstad, se vedlegg 1.1, gjelder det forhold at det ved forhåndsstemmegivningen ved Radiumhospitalet, Oslo, ikke var utlagt stemmesedler for partiet Rødt den første halvtimen. Ifølge fylkesvalgstyret i Møre og Romsdal manglet stemmesedler for det samme partiet i et stemmelokale i Rindal kommune valgdagen kl. 12.00–14.30.

Komiteen viser til tidligere merknader om denne problemstillingen, senest i innstillingen om fullmaktene ved valget i 2005. Som påpekt der, er det meget viktig at stemmesedler for alle godkjente valglistene er lagt ut i alle valglokaler i hele tidsrommet for stemmegivningen. Derfor må alle stemmestyrer og alle som skal motta forhåndsstemmer kontrollere dette før valglokalet åpner og gjennom hele åpningstiden.

6.4 Muligheten for feil avkryssing i manntallet

Komiteen viser til at ved forhåndsstemming sørger valgstyret for at velgerne fortløpende blir krysset av i manntallet slik at manntallet skal være mest mulig oppdatert når valgtinget starter, jf. valgloven § 10-1 (3). På valgtinget krysses velgerne av i manntallet før stemmeseddelen legges i urnen, jf. valgloven § 9-5. Dersom en velger som alt er krysset av i manntallet møter frem for å stemme på valgtinget, skal vedkommende få adgang til å stemme, men stemmen skal legges i særskilt omslag, jf. valgforskriften § 31:

"Velgere som ikke er innført i vedkommende del av manntallet eller som allerede er krysset av i manntallet, skal ikke legge stemmeseddelen i urnen. Etter at stemmeseddelen er stemplet, skal velgeren legge den i en stemmeseddelkonvolutt. Stemmestyret skal legge stemmegivningen i et særskilt omslag, klebe det igjen og skrive velgerens navn, adresse og fødselsdato utenpå."

Valgstyret skal i ettertid vurdere stemmegivningen. Er vedkommende krysset av i manntallet, vil valgtingsstemmen måtte forkastes med mindre det oppdages feil ved den første avkryssingen som lar seg korrigerer i ettertid.

Komiteen har merket seg at det ved valget har forekommet at velgere som har møtt frem på valgtinget for å stemme, opplyser at de ved en feil allerede er blitt krysset av i manntallet. I slike tilfeller vil det

ofte ikke være mulig for valgstyret å etterprøve om det har skjedd feil ved avkryssingen. Dermed må stemmegivningen forkastes. Komiteen viser i den forbindelse til klagen fra Mari Mile Bruland (jf. vedlegg 1.1).

Komiteen understreker at valgmedarbeiderne må være særdeles nøyaktige når det krysses av i manntallet. Dersom den første avkryssingen har skjedd på valgtinget, vil det ofte ikke være mulig å etterspore om det har skjedd en feil, og eventuell feil kan derfor ikke rettes opp igjen. Også når den første avkryssingen har skjedd ved forhåndsstemming, kan det være vanskelig å få sjekket opp om det er begått feil. En feil avkryssing vil dermed i realiteten kunne innebære at velgeren fratras muligheten til å stemme.

Det sier seg selv at dette er alvorlig. Ytterligere tiltak som kan avhjelpe at slike feil oppstår bør derfor vurderes. Skjer det feil på tross av alle forholdsregler, bør disse kunne rettes i ettertid dersom det overhodet er mulig. Det er for øvrig viktig at velgeren får god assistanse og informasjon fra valgmedarbeiderne når slike situasjoner oppstår.

Er velgeren krysset av i manntallet selv om vedkommende opplyser at han/hun ikke har stemt, bør det etter komiteens mening så langt det er mulig undersøkes om avkryssingen kan være gjort ved en feil – for eksempel ved forveksling av personer med samme navn, eller ved at man har krysset av velgeren umiddelbart før eller etter vedkommende i manntallet. Etter komiteens syn bør valgstyret ha adgang til å foreta slike rettelser dersom det er klart at avkryssingen er feil.

Komiteen mener det bør vurderes om det kan legges opp rutiner som gjør det mulig for valgstyret å gå tilbake og sjekke valgkort/omslagskonvolutter fra forhåndsstemmegivningen i slike tilfeller. Dette forutsetter at valgkort/omslagskonvolutter må kunne finnes igjen på en ikke altfor arbeidskrevende måte. Komiteen ser at det kan by på utfordringer, men mener likevel at dersom man ved en slik undersøkelse i noen tilfeller vil kunne rette opp feil, bør tiltak som legger til rette for det iverksettes. Komiteen ber departementet vurdere regler om oppbevaring av valgmateriellet fra forhåndsstemmegivningen som gjør at dette blir mulig.

6.5 Retting av stemmesedlene

Komiteen viser til valgloven § 7-2 som gir regler om endringer på stemmesedlene. Reglene er ulike for stortingsvalg og for kommunestyre-/fylkestingsvalg. Dette fremgår av første og annet ledd i bestemmelsen som lyder:

"(1) Velgeren kan ved stortingsvalg endre rekkefølgen kandidatene er satt opp i på stemmeseddelen. Dette gjøres ved å sette nummer ved kandidatnavnet.

Velgeren kan også stryke kandidatnavn ved å gå frem som angitt på stemmeseddelen.

(2) Velgeren kan ved fylkestingsvalg og kommunestyrevalg gi kandidater på stemmeseddelen én personstemme. Dette gjøres ved å sette et merke ved kandidatens navn."

Med utgangspunkt i at det gjelder ulike regler for personvalg ved hhv. kommunestyre/fylkestingsvalg og stortingsvalg, er stemmesedlene også noe ulikt utformet. Nærmere regler om dette er gitt i valgforskriften § 19 syvende og niende ledd som lyder:

"(7) På stemmesedler til fylkestingsvalg og kommunestyrevalg skal det trykkes en kolonne med ruter til bruk for å gi personstemmer. Kolonnen skal plasseres til venstre for kandidatens navn og ha overskriften "Personstemme" eller "Personrøyst".

(9) På stemmesedler til stortingsvalg skal det trykkes en kolonne med ruter til bruk for å endre rekkefølgen på kandidatene. Kolonnen skal plasseres til venstre for kandidatnavnene og ha overskriften "Nr." Til høyre for kandidatnavnene skal det trykkes en kolonne til bruk for å stryke kandidatnavn. Kolonnen skal ha overskriften "Stryk". I veiledningen skal det fremgå a) hvordan velgeren endrer rekkefølgen på kandidatene og b) at dersom velgeren ønsker å stryke ett eller flere kandidatnavn, så må det skje ved å sette et merke i ruten til høyre for kandidatnavnet(ene)."

Mens velgeren ved kommunestyre- eller fylkestingsvalg kan gi en kandidat på listen en ekstra personstemme (kumulere), kan man ved stortingsvalg bare endre rekkefølgen på kandidatene. Dessuten kan man ved stortingsvalg også stryke kandidater.

Komiteen peker på at spørsmålet om hvordan personvalgordningen ved stortingsvalg bør utformes ble drøftet da ny valglov ble vedtatt i 2002, og har vært tatt opp flere ganger senere – senest i Ot.prp. nr. 32 (2008–2009) om endringer i valgloven og kommuneloven. I proposisjonen er det foretatt en evaluering av personvalgordningen ved fylkestingsvalget etter valget i 2007, og det drøftes om erfaringene bør lede til endringer i personvalgordningen for stortingsvalg. Etter en samlet vurdering går departementet ikke inn for slike endringer. Kontroll- og konstitusjonskomiteen har i Innst. O. nr. 61 (2008–2009) sluttet seg til dette.

Komiteen peker på at det i noen fylker meldes om velgere som har misforstått fremgangsmåten når de har rettet valgseddelen i stortingsvalget. Dels har man strøket navnet på kandidater ved å sette en strek over navnet i stedet for et kryss i ruten bak navnet, dels er det kommet informasjon som tyder på at når man har ønsket å endre rekkefølgen på kandidatene, har det i enkelte tilfeller skjedd ved at det er satt kryss etter kandidatens navn, noe som innebærer at kandidaten i stedet er blitt strøket.

Komiteen peker på at det åpenbart er uheldig dersom velgerne misforstår fremgangsmåten for ret-

ting av stemmeseddelen slik at rettingen enten ikke teller med, eller at resultatet faktisk blir det motsatte av hva velgeren ønsker. Selv om ulikt regelverk gjør det vanskelig å få en helt ensartet utforming av stemmesedlene til de ulike typer valg, mener komiteen det er ønskelig å vurdere endringer i utformingen av stemmesedlene for å sikre at man unngår de nevnte misforståelsene. Så langt det er mulig bør man finne frem til en felles fremgangsmåte for rettinger av samme type. Komiteen ber departementet vurdere hvordan utformingen av stemmeseddelen kan endres slik at man unngår enhver tvil om hvordan velgerne skal gå frem når de retter på stemmeseddelen.

6.6 Stemmegivning av spesielle velgergrupper

Komiteen viser til Grunnloven § 50 tredje ledd der det heter at regler om stemmerett for ellers stemmeberettigede personer som på valgdagen "aabentbart lide af alvorlig sjælelig Svækkelse eller nedsat Bevidsthed", kan fastsettes ved lov. Den tidligere valgloven hadde regler om slike velgeres stemmegivning. Dersom stemmemottakeren ved forhåndsstemmegivning fant grunn til å anta at en velger var i en slik tilstand, skulle det gjøres en påtegning om dette på omslagskonvolutten. På valgdagen skulle stemmestyret legge vedkommendes stemme i særskilt omslag, med tilsvarende påtegning utenpå. Valgstyret avgjorde om stemmegivningen skulle forkastes. Ved lovendring 15. april 2005 ble lovreglene om slike velgere opphevet. Begrunnelsen for dette var at det er svært vanskelig å lage regler som i praksis gjør det mulig å identifisere velgere som ikke har en normal forståelse av hva valget går ut på. Spesielt er det lite tilfredsstillende ut fra et rettsikkerhetssynspunkt å legge avgjørende vekt på den oppfatning stemmemottakeren/stemmestyret har av velgeren når vedkommende kommer for å stemme. Når en bare ser på atferden til velgeren, står en i fare for ikke bare å forkaste stemmegivning fra velgere som ikke vet hva de gjør, men også fra velgere som faktisk har de nødvendige forutsetninger for å kunne stemme. Dette er et svært alvorlig inngrep i en grunnleggende demokratisk rett. Derfor bør en heller akseptere risikoen for at stemmen til noen velgere som ikke vet hva de gjør, blir godkjent. Jf. Ot.prp. nr. 44 (2004–2005) og Innst. O. nr. 60 (2004–2005). Dermed gjelder det nå ingen spesielle lovregler om slike velgere.

Forhåndsstemmegivning skal holdes på alle helse- og sosialinstitusjoner, jf. valgloven § 8-3. Ved stemmegivning på institusjon skal det være minst to stemmemottakere til stede, jf. loven § 8-4 fjerde ledd. Om assistert stemmegivning bestemmer § 8-4 første ledd:

"Velger som har behov for det, kan selv be stemmemottaker om å få hjelp ved stemmegivningen. Velger med alvorlig psykisk eller fysisk funksjons-

hemning kan selv peke ut en ekstra hjelper blant de personer som er til stede."

Departementet har i valghåndboken s. 51 kommentert bestemmelsen bl.a. slik:

"For å beskytte velgere mot utidig press skal det alltid være en valgfunksjonær til stede når velgere mottar hjelp ved stemmegivningen."

Tilsvarende regler gjelder ved valgtingsstemmegivning, jf. loven § 9-5 femte ledd.

Ett av fylkesvalgstyrene har anført i sin møtebok at det er en del usikkerhet rundt senil demente og praksisen rundt deres stemmegivning, og at man bør sette et fokus på dette. Komiteen har registrert at den samme problemstillingen har vært reist i andre fylker. Tilsvarende spørsmål kan være aktuelle for andre velgere, for eksempel utviklingshemmede. Komiteen viser til de siterte lovbestemmelsene, som fastsetter hvordan det skal gås frem når en velger trenger hjelp ved stemmegivningen. Velgeren må selv be en stemmemottaker/stemmestyret om å få hjelp. Visse velgergrupper kan i tillegg utpeke en annen hjelper etter eget valg, dette gjelder velgere med alvorlig psykisk eller fysisk funksjonshemming. Når en annen person gir hjelp, skal også en stemme-

mottaker/valgfunksjonær være til stede når hjelpen gis. Komiteen understreker at disse reglene må følges i alle tilfelle når det gis hjelp til velgere ved stemmegivningen.

7. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til det som er uttalt foran, og råår den ordinære fullmaktskomité til å rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Fullmaktene for representantene og vararepresentantene fra valgdistriktene Østfold, Akershus, Oslo, Hedmark, Oppland, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder, Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Nordland, Troms og Finnmark *godkjennes*.

Oslo, i den forberedende fullmaktskomité,
den 29. september 2009

Bendiks H. Arnesen
leder

Vedlegg 1.1**Riksvalgstyrets avgjørelser i klagesaker****1. KLAGE FRA MARI MILE BRULAND – OSLO KOMMUNE****Bakgrunnen for klagen**

Mari Mile Bruland har i brev av 14. september 2009 klaget over det forhold at hun ikke fikk avgi stemme ved Kampen skole på valgdagen.

I klagen anføres bl.a.:

"Da jeg skulle krysses av i manntallet opplevde jeg å bli avvist med at jeg allerede hadde stemt. Det var allerede krysset av ved navnet mitt. Stemmen min ble lagt i konvolutt sammen med valgkortet som "tvilsom stemme" som skulle sendes valgstyret ved Oslo rådhus... (...)

Hvis det ikke kan finnes ut av dette på annen måte må det holdes omvalg på Kampen skole, noe annet er et overgrep mot mine demokratiske rettigheter og hele valgsystemet"

Kommunens behandling av klagen

Oslo kommune har gitt følgende redegjørelse:

"Bystyrets sekretariat har kontrollert manntallsheftet der velgeren står oppført, og det er satt kryss ved velgerens navn i rubrikken for valgting. Det foreligger også en stemme i særskilt omslag fra velgeren der det oppgis at vedkommende var krysset av tidligere. Hvorvidt krysset som er satt i manntallet er en feil fra en valgfunksjonærs side eller om velgeren faktisk har avgitt stemme er det umulig å finne ut av. Under opplæringen og i øvrig dokumentasjon valgfunksjonærene må gjennomgå legges det stor vekt på nøyaktighet ved avkryssing i manntallet slik at man er sikker på at det settes kryss i rett rubrikk. Dersom det i dette tilfelle har blitt krysset av feil er det beklagelig, dette er en feil valgstyret ikke kan rette. Valgfunksjonærenes behandling av en velger som allerede er avkrysset var korrekt i henhold til både valgforskrift og retningslinjer gitt av sekretariatet i henhold til regelverket."

Departementets merknader

Valgloven § 10-2 (1) fastsetter hvilke vilkår som må være oppfylt for at en stemmegivning avgitt på valgtinget kan godkjennes. Ett av vilkårene er at velgeren ikke allerede har avgitt godkjent stemmegivning. En stemmegivning er godkjent når vedkommende velger er krysset av i manntallet.

Dersom det er krysset i manntallet for velgerens navn, kan ikke velgeren legge stemmegivningen i valgurnen. Den må legges i særskilt omslag og leveres til valgstyret for vurdering. Konsekvensen av vurderingen vil være at stemmegivningen må forkastes. Valgstyret vil ikke ha anledning til å godkjenne stemmegivningen i et slikt tilfelle.

På grunnlag av det som er opplyst finner departementet at det var korrekt av valgstyret å forkaste denne stemmegivningen. Vi anbefaler derfor at klagen avvises.

Vedtak i riksvalgstyret

Riksvalgstyret slutter seg til departementets vurdering av klagen.

Klage fra Mari Mile Bruland over gjennomføringen av valget ved Kampen skole i Oslo tas ikke til følge.

2. KLAGE FRA JOKKE FJELDSTAD – OSLO KOMMUNE**Bakgrunn for klagen**

Jokke Fjeldstad, leder i Oslo Rødt, har den 15. september 2009 sendt følgende klage til valgstyret i Oslo:

"Vi har blitt gjort oppmerksom på at det ved forhåndsstemming ved Radiumhospitalet torsdag 10. september ikke fantes stemmesedler for Rødt den første halvtimen det ble avgitt stemmer.

Vi håper på at dette var et enkelt tilfelle. Det er viktig at alle velgere har mulighet til å stemme på lister som stiller til valg. Vi tror ikke denne hendelsen kunne vært avgjørende for våre mandatsjanser ved valget, men det er likevel så ser vi på det som alvorlig. Vi ber valgstyret se på hva som kan gjøres for at dette ikke kan skje i kommende valg."

Kommunens behandling av klagen

Oslo kommune har gitt følgende redegjørelse:

"Da stemmemottakere fra Bystyrets sekretariat var ved Radiumhospitalet for å motta forhåndsstemmer ble det straks oppdaget at stemmesedler for Rødt manglet.

Forhåndsstemmelokalet på Rådhuset ble kontaktet og stemmesedler ble umiddelbart sent ut, disse var på plass ca kl 10.30. Velgere som avga sin stemme før den tid ble opplyst om mangelen i stemmeavluksene, og informert om at dersom partiet de ønsket å stemme på manglet kunne den generelle stemmeseddelen utarbeidet av Kommunal- og regionaldepartementet benyttes ved å sette et kryss utenfor navnet til det partiet man ville stemme på. Sengeliggende velgere benyttet seg av et konvoluttsett der alle partiene var samlet, disse settene var komplette. Ved forhåndsstemmegivningen i institusjoner kontrolleres materiellet før det sendes ut og når valglokalet settes opp i den enkelte institusjon, dette er det eneste tilfellet med manglende stemmesedler sekretariatet kjen-

ner til. Ved fremtidige valg vil kontrollen av slikt utstyr bli ytterligere innskjerpet.

Det påklagede forhold anses ikke å ha hatt innvirkning på utfallet av valget."

Departementets merknader

Ved forhåndsstemmegivningen skal stemmemottakere påse at stemmesedler for alle godkjente valglister er tilgjengelig for velgerne. Departementet er derfor enig med klageren i at det ble begått en feil i forbindelse med forhåndsstemmegivningen ved Radiumhospitalet når stemmesedler for Rødt manglet i ca. en halvtime. Det er imidlertid ikke opplyst noe som tyder på at dette har hatt betydning for valgfallet. Vi anbefaler derfor at klagen avvises.

Vedtak i riksgvalgstyret

Riksgvalgstyret slutter seg til departementets vurdering av klagen.

Klage fra Jukka Fjeldstad over gjennomføringen av forhåndsstemmegivningen ved Radiumhospitalet tas ikke til følge.

3. KLAGE FRA STAN STANCHEFF – OSLO KOMMUNE

Bakgrunn for klagen

Stan Stancheff har i brev av 21. september 2009 til Stortingets administrasjon påklaget stortingsvalget og krevd omvalg.

I klagen anføres:

"Jeg krever omvalg fordi Stortingsvalget 2009 ble gjennomført i strid med EMK art. 6-1 og Tilleggsprotokoll til konvensjonen om beskyttelse av menneskerettighetene og de grunnleggende friheter

...

Det var ikke et hemmelig valg/avstemning.

Stemmeurnene var åpne.

Antall opptalte stemmer tilsvarende ikke stemmer som var krysset av.

..."

Klageren krever også at hans tidligere klager vedrørende valgene i 2003, 2005 og 2007 behandles sammen med denne klagen.

Departementets merknader

Klagen er oversendt departementet fra Stortingets administrasjon. I oversendelsesbrevet fremgår at klagen er "registrert mottatt her onsdag 23. september."

Konvolutt med klagen er poststempelt 21. september. Departementet har hatt telefonisk kontakt med Stortingets administrasjon som opplyser at klagen tidligst kan være kommet inn til Stortinget tirsdag 22. september.

Valgloven § 13-1 fastsetter at klager i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av stortingsvalget må fremmes innen sju dager etter valgdagen. Dette betyr at fristen ved årets valg utløp mandag 21. september. Klagen skal være skriftlig og fremsettes for valgstyret, fylkesvalgstyret, Fylkesmannen, departementet eller Stortingets administrasjon.

Om lovens uttrykk "fremsettes for" skriver departementet følgende i valghåndboka, punkt 23.4:

"Klagen må være kommet inn til et av de organene klagen skal fremsettes for, jf. punkt 23.6, innen sju dager etter valgdagen. Det er ikke nok at klagen er postlagt innen fristen."

Departementet viser til det som er sagt foran, og vil tilrå at klagen avvises som for sent innkommet.

Vedtak i riksgvalgstyret

Riksgvalgstyret slutter seg til departementets vurderinger.

Klagen fra Stan Stancheff avvises som for sent innkommet.

Vedlegg 1.2**Fylkesvalgstyrenes valgoppgjør for fordeling av de 150 distriktsmandatene****AUST-AGDER FYLKE****3 distriktsmandater**

Divisjon med	Stemmer	1,4	3	5
		I		
Det norske Arbeiderparti	19 377	13 841	6 459	
		II		
Fremskrittspartiet	15 538	11 099	5 179	
Høyre	9 271	6 944	3 240	
Kristelig Folkeparti	6 663	4 759		
Senterpartiet	2 609	1 864		
Sosialistisk Venstreparti	2 588	1 849		
Venstre	2 054	1 467		
Rødt	377	269		
Pensjonistpartiet	304	217		
Miljøpartiet De Grønne	148	106		
Kristent Samlingsparti	164	117		
Demokratene	48	34		
Kystpartiet	32	23		

Det norske Arbeiderparti får mandat nr. 1.

Fremskrittspartiet får mandat nr. 2.

Høyre får mandat nr. 3.

VEST-AGDER FYLKE**5 distriktsmandater**

Divisjon med		1,4	3	5
	Stemmer	I	V	
Fremskrittspartiet	25 296	18 069	8 432	5 059
		II		
Det norske Arbeiderparti	24 450	17 464	8 150	
		III		
Høyre	16 214	11 581	5 405	
		IV		
Kristelig Folkeparti	14 337	10 241	4 779	
Sosialistisk Venstreparti	3 647	2 605		
Senterpartiet	3 296	2 354		
Venstre	2 876	2 054		
Pensjonistpartiet	623	445		
Demokratene	461	329		
Rødt	427	305		
Miljøpartiet De Grønne	322	230		
Kristent Samlingsparti	317	226		
Kystpartiet	78	56		
Norges Kommunistiske Parti	34	24		

Fremskrittspartiet får mandat nr. 1 og 5.

Det norske Arbeiderparti får mandat nr. 2.

Høyre får mandat nr. 3.

Kristelig Folkeparti får mandat nr. 4.

AKERSHUS FYLKE**15 distriktsmandater**

Divisjon med		1,4	3	5	7	9	11
	Stemmer						
		I	IV	VII	IX	XII	
Det norske Arbeiderparti	101 241	72 315	33 747	20 248	14 463	11 249	9 204
		II	V	VIII	XIV		
Fremskrittspartiet	73 300	52 357	24 433	14 660	10 471	8 144	
		III	VI	X	XV		
Høyre	69 505	49 646	23 168	13 901	9 929	7 723	
		XI					
Sosialistisk Venstreparti	17 040	12 171	5 680				
		XIII					
Venstre	14 688	10 491	4 890				
Senterpartiet	9 435	6 739					
Kristelig Folkeparti	9 308	6 649					
Rødt	2 566	1 833					
Pensjonistpartiet	1 595	1 139					
Miljøpartiet De Grønne	1 181	844					
Kristent Samlingsparti	307	219					
Demokratene	164	117					
Kystpartiet	153	109					
Ett (skrift)språk	103	74					

Det norske Arbeiderparti får mandat nr. 1, 4, 7, 9 og 12.

Fremskrittspartiet får mandat nr. 2, 5, 8 og 14.

Høyre får mandat nr. 3, 6, 10 og 15.

Sosialistisk Venstreparti får mandat nr. 11.

Venstre får mandat nr. 13.

BUSKERUD FYLKE**8 distriktsmandater**

Divisjon med		1,4	3	5	7	9
	Stemmer					
		I	IV	VI	VIII	
Det norske Arbeiderparti	52 751	37 679	17 584	10 550	7 536	5 861
		II	V			
Fremskrittspartiet	35 764	25 546	11 921	7 153		
		III	VII			
Høyre	27 588	19 706	9 196	5 518		
Senterpartiet	8 842	6 316				
Sosialistisk Venstreparti	6 514	4 653				
Kristelig Folkeparti	4 500	3 214				
Venstre	4 324	3 089				
Rødt	884	631				
Miljøpartiet De Grønne	407	291				
Kristent Samlingsparti	202	144				
Vigrid	179	128				
Kystpartiet	109	78				
Norges Kommunistiske Parti	99	71				
Demokratene	86	61				

Det norske Arbeiderparti får mandat nr. 1, 4, 6 og 8.

Fremskrittspartiet får mandat nr. 2 og 5.

Høyre får mandat nr. 3 og 7.

FINNMARK FYLKE**4 distriktsmandater**

Divisjon med	Stemmer	1,4	3	5	
		I	III	IV	
Det norske Arbeiderparti	16 834	12 024	5 611	3 367	2 405
		II			
Fremskrittspartiet	8 277	5 912	2 759		
Høyre	3 970	2 836			
Sosialistisk Venstreparti	2 989	2 135			
Senterpartiet	1 613	1 152			
Kristelig Folkeparti	1 026	733			
Kystpartiet	976	697			
Venstre	847	605			
Rødt	299	214			
Kristent Samlingsparti	163	116			
Miljøpartiet De Grønne	77	55			
Demokratene	26	19			

Det norske Arbeiderparti får mandat nr. 1, 3 og 4.
 Fremskrittspartiet får mandat nr. 2.

HEDMARK FYLKE**7 distriktsmandater**

Divisjon med		1,4	3	5	7	9
	Stemmer					
		I	II	IV	VII	
Det norske Arbeiderparti	50 855	36 325	16 952	10 171	7 265	5 651
		III				
Fremskrittspartiet	19 326	13 804	6 442			
		V				
Senterpartiet	11 096	7 926	3 699			
		VI				
Høyre	10 994	7 853	3 665			
Sosialistisk Venstreparti	7 078	5 056				
Kristelig Folkeparti	2 652	1 894				
Venstre	2 650	1 893				
Pensjonistpartiet	2 119	1 514				
Rødt.....	630	450				
Miljøpartiet De Grønne	347	248				
Kystpartiet	86	61				
Demokratene	75	54				
Det Liberale Folkepartiet	58	41				

Det norske Arbeiderparti får mandat nr. 1, 2, 4 og 7.

Fremskrittspartiet får mandat nr. 3.

Senterpartiet får mandat nr. 5.

Høyre får mandat nr. 6.

HORDALAND FYLKE**14 distriktsmandater**

Divisjon med		1,4	3	5	7	9	11
	Stemmer						
		I	IV	VII	X	XIV	
Det norske Arbeiderparti	81 636	58 311	27 212	16 327	11 662	9 071	7 421
		II	V	IX			
Fremskrittspartiet	61 147	43 676	20 382	12 229	8 735		
		III	VI	XI			
Høyre	54 066	38 619	18 022	10 813	7 724		
		VIII					
Kristelig Folkeparti	19 138	13 670	6 379				
		XII					
Senterpartiet	14 768	10 549	4 923				
		XIII					
Sosialistisk Venstreparti	14 698	10 499	4 899				
Venstre	12 361	8 829					
Rødt	6 794	4 853					
Miljøpartiet De Grønne	1 083	774					
Pensjonistpartiet	674	481					
Kristent Samlingsparti	615	439					
Kystpartiet	335	239					
Demokratene	332	237					
Sentrumsalliansen	241	172					
Norges Kommunistiske Parti	145	104					

Det norske Arbeiderparti får mandat nr.1, 4, 7, 10 og 14.

Fremskrittspartiet får mandat nr. 2, 5 og 9.

Høyre får mandat nr. 3, 6 og 11.

Kristelig Folkeparti får mandat nr. 8.

Senterpartiet får mandat nr. 12.

Sosialistisk Venstreparti får mandat nr.13.

MØRE OG ROMSDAL FYLKE**8 distriktsmandater**

Divisjon med	Stemmer	1,4	3	5	7
		I	IV	VI	
Det norske Arbeiderparti	42 542	30 387	14 181	8 508	6 077
		II	V		
Fremskrittspartiet	37 967	27 119	12 656	7 593	
		III			
Høyre	22 356	15 969	7 452		
		VII			
Senterpartiet	11 879	8 485	3 960		
		VIII			
Kristelig Folkeparti	11 713	8 366	3 940		
Venstre	5 298	3 784			
Sosialistisk Venstreparti	5 279	3 771			
Rødt	653	466			
Kristent Samlingsparti	488	349			
Kystpartiet	223	159			
Miljøpartiet De Grønne	196	140			
Demokratene	74	53			

Det norske Arbeiderparti får mandat nr. 1, 4 og 6.

Fremskrittspartiet får mandat nr. 2 og 5.

Høyre får mandat nr. 3.

Senterpartiet får mandat nr. 7.

Kristelig Folkeparti får mandat nr. 8.

NORDLAND FYLKE**9 distriktsmandater**

Divisjon med	Stemmer	1,4	3	5	7	9
		I	III	VI	VIII	
Det norske Arbeiderparti	50 912	36 366	16 971	10 182	7 273	5 657
		II	V			
Fremskrittspartiet	31 562	22 544	10 521	6 312		
		IV				
Høyre	14 905	10 646	4 968			
		VII				
Senterpartiet	10 736	7 669	3 579			
		IX				
Sosialistisk Venstreparti	10 045	7 175	3 348			
Kristelig Folkeparti	4 778	3 413				
Venstre	2 957	2 112				
Rødt	1 829	1 306				
Kystpartiet	1 139	814				
Miljøpartiet De Grønne	343	245				
Kristent Samlingsparti	225	161				
Demokratene	74	53				
Samfunnspartiet	68	49				
Norges Kommunistiske Parti	66	47				
Tverrpolitisk Folkevalgte	64	46				

Det norske Arbeiderparti får mandat nr. 1, 3, 6 og 8.

Fremskrittspartiet får mandat nr. 2 og 5.

Høyre får mandat nr. 4.

Senterpartiet får mandat nr. 7.

Sosialistisk Venstreparti får mandat nr. 9.

OPPLAND FYLKE**6 distriktsmandater**

Divisjon med		1,4	3	5	7	9
	Stemmer					
		I	II	IV		
Det norske Arbeiderparti	47 728	34 091	15 909	9 546	6 818	
		III				
Fremskrittspartiet	18 727	13 051	6 091			
		V				
Senterpartiet	12 912	9 223	4 304			
		VI				
Høyre	11 643	8 316	3 881			
Sosialistisk Venstreparti	5 367	3 834				
Kristelig Folkeparti	3 182	2 273				
Venstre	3 103	2 216				
Pensjonistpartiet	837	598				
Rødt	612	437				
Miljøpartiet De Grønne	351	251				
Kristent Samlingsparti	173	124				
Kystpartiet	57	41				
Demokratene	49	35				

Det norske Arbeiderparti får mandat nr. 1, 2 og 4.

Fremskrittspartiet får mandat nr. 3.

Senterpartiet får mandat nr. 5.

Høyre får mandat nr. 6.

OSLO FYLKE**16 distriktsmandater**

Divisjon med		1,4	3	5	7	9	11	13
	Stemmer							
		I	IV	VII	IX	XII	XV	
Det norske Arbeiderparti	113 103	80 788	37 701	22 621	16 158	12 567	10 282	8 700
		II	VI	XI	XVI			
Høyre	69 999	49 999	23 333	14 000	10 000	7 778		
		III	VIII	XIII				
Fremskrittspartiet	56 953	40 681	18 984	11 391	8 139			
		V	XIV					
Sosialistisk Venstreparti	33 205	23 718	11 068	6 641				
		X						
Venstre	20 784	14 846	6 928					
Rødt	12 917	9 226						
Kristelig Folkeparti	8 786	6 276						
Senterpartiet	3 126	2 233						
Miljøpartiet De Grønne	1 828	1 306						
Pensjonistpartiet	1 146	819						
Kristent Samlingsparti	292	209						
Samtidspartiet	264	189						
Det Liberale Folkepartiet	170	121						
Demokratene	157	112						
Kystpartiet	145	104						
Norges Kommunistiske Parti	115	82						
Samfunnspartiet	72	51						
Norsk Republikansk Allianse	54	39						

Det norske Arbeiderparti får mandat nr. 1, 4, 7, 9, 12 og 15.

Høyre får mandat nr. 2, 6, 11 og 16.

Fremskrittspartiet får mandat nr. 3, 8 og 13.

Sosialistisk Venstreparti får mandat nr. 5 og 14.

Venstre får mandat nr. 10.

ROGALAND FYLKE**12 distriktsmandater**

Divisjon med		1,4	3	5	7	9
	Stemmer					
		I	IV	VIII	XII	
Fremskrittspartiet	60 030	42 879	20 010	12 006	8 576	6 670
		II	V	IX		
Det norske Arbeiderparti	59 145	42 246	19 715	11 829	8 449	
		III	VII	XI		
Høyre	44 289	31 635	14 763	8 858	6 327	
		VI				
Kristelig Folkeparti	25 541	18 244	8 514			
		X				
Senterpartiet	13 144	9 389	4 381			
Sosialistisk Venstreparti	10 609	7 578				
Venstre	10 053	7 181				
Pensjonistpartiet	1 386	990				
Rødt	908	649				
Kristent Samlingsparti	687	491				
Miljøpartiet De Grønne	571	408				
Kystpartiet	223	159				
Demokratene	128	91				
Det Liberale Folkepartiet	122	87				
Norges Kommunistiske Parti	61	44				

Fremskrittspartiet får mandat nr. 1, 4, 8 og 12.

Det norske Arbeiderparti får mandat nr. 2, 5 og 9.

Høyre får mandat nr. 3, 7 og 11.

Kristelig Folkeparti får mandat nr. 6.

Senterpartiet får mandat nr. 10.

SOGN OG FJORDANE FYLKE**4 distriktsmandater**

Divisjon med	Stemmer	1,4	3	5
		I	IV	
Det norske Arbeiderparti	17 386	12 419	5 796	3 477
		II		
Senterpartiet	14 790	10 564	4 930	
		III		
Fremskrittspartiet	9 294	6 639	3 098	
Høyre	7 119	5 085		
Kristelig Folkeparti	3 986	2 847		
Sosialistisk Venstreparti	3 423	2 445		
Venstre	1 956	1 397		
Rødt	542	387		
Kystpartiet	124	89		
Miljøpartiet De Grønne	109	16		
Demokratene	22	16		

Det norske Arbeiderparti får mandat nr. 1 og 4.

Senterpartiet får mandat nr. 2.

Fremskrittspartiet får mandat nr. 3.

TELEMARK FYLKE**5 distriktsmandater**

Divisjon med		1,4	3	5	7
	Stemmer	I	III	V	
Det norske Arbeiderparti	39 296	28 069	13 099	7 859	5 614
		II			
Fremskrittspartiet	21 708	15 506	7 236		
		IV			
Høyre	12 405	8 861	4 135		
Kristelig Folkeparti	6 239	4 456			
Senterpartiet	5 184	3 703			
Sosialistisk Venstreparti	5 020	3 586			
Venstre	2 374	1 696			
Rød Valgallianse	1 147	819			
Pensjonistpartiet	348	249			
Miljøpartiet De Grønne	240	171			
Kristent Samlingsparti	244	174			
Demokratene	68	49			
Kystpartiet	60	43			

Det norske Arbeiderparti får mandat nr. 1, 3 og 5.

Fremskrittspartiet får mandat nr. 2.

Høyre får mandat nr. 4.

TROMS FYLKE**6 distriktsmandater**

Divisjon med		1,4	3	5	7
	Stemmer				
		I	III	VI	
Det norske Arbeiderparti	30 942	22 101	10 314	6 188	4 420
		II	V		
Fremskrittspartiet	21 224	15 160	7 075	4 245	
		IV			
Høyre	10 846	7 747	3 615		
Senterpartiet	7 015	5 011			
Sosialistisk Venstreparti	6 275	4 482			
Kristelig Folkeparti	3 042	2 173			
Venstre	2 150	1 536			
Rødt	1 242	887			
Kystpartiet	954	681			
Miljøpartiet De Grønne	255	182			
Kristent Samlingsparti	152	109			
Norges Kommunistiske Parti	70	50			
Demokratene	49	35			

Det norske Arbeiderparti får mandat nr. 1, 3 og 6.

Fremskrittspartiet får mandat nr. 2 og 5.

Høyre får mandat nr. 4.

NORD-TRØNDELAG FYLKE**5 distriktsmandater**

Divisjon med		1,4	3	5	7
	Stemmer				
		I	II	V	
Det norske Arbeiderparti	31 466	22 476	10 489	6 293	4 495
		III			
Fremskrittspartiet	12 641	9 029	4 214		
		IV			
Senterpartiet	11 259	8 042	3 753		
Høyre	6 465	4 618			
Sosialistisk Venstreparti	4 685	3 346			
Kristelig Folkeparti	2 917	2 084			
Venstre	2 119	1 514			
Rødt	447	319			
Kristent Samlingsparti	128	91			
Miljøpartiet De Grønne	125	89			
Kystpartiet	116	83			
Demokratene	37	26			

Det norske Arbeiderparti får mandat nr.1, 2 og 5.

Fremskrittspartiet får mandat nr. 3.

Senterpartiet får mandat nr. 4.

SØR-TRØNDELAG FYLKE**9 distriktsmandater**

Divisjon med		1,4	3	5	7	9
	Stemmer					
		I	III	V	VII	
Det norske Arbeiderparti	66 614	47 581	22 205	13 323	9 516	7 402
		II	VI			
Fremskrittspartiet	31 885	22 775	10 628	6 377		
		IV				
Høyre	22 587	16 134	7 529			
		VIII				
Sosialistisk Venstreparti	12 852	9 180	4 284			
		IX				
Senterpartiet	11 803	8 431	3 934			
Kristelig Folkeparti	6 189	4 421				
Venstre	5 871	4 194				
Rødt	2 057	1 469				
Pensjonistpartiet	1 026	733				
Miljøpartiet De Grønne	834	596				
Kystpartiet	262	187				
Kristent Samlingsparti	230	164				
Demokratene	219	156				
Norges Kommunistiske Parti	107	76				

Det norske Arbeiderparti får mandat nr. 1, 3, 5 og 7.

Fremskrittspartiet får mandat nr. 2 og 6.

Høyre får mandat nr. 4.

Sosialistisk Venstreparti får mandat nr. 8.

Senterpartiet får mandat nr. 9.

VESTFOLD FYLKE**6 mandater**

Divisjon med		1,4	3	5	7
	Stemmer				
		I	IV	VI	
Det norske Arbeiderparti	44 169	31 549	12 723	8 834	6 310
		II	V		
Fremskrittspartiet	35 687	25 491	11 896	7 137	
		III			
Høyre	25 752	18 394	8 584		
Sosialistisk Venstreparti	8 551	6 108			
Kristelig Folkeparti	6 164	4 403			
Senterpartiet	4 257	3 041			
Venstre	3 944	2 817			
Rødt	848	606			
Pensjonistpartiet	522	373			
Miljøpartiet De Grønne	495	354			
Kristent Samlingsparti	299	214			
NorgesPatriotene	183	131			
Kystpartiet	140	100			
Demokratene	106	76			

Det norske Arbeiderparti får mandat nr. 1, 4 og 6.

Fremskrittspartiet får mandat nr. 2 og 5.

Høyre får mandat nr. 3.

ØSTFOLD FYLKE**8 distriktsmandater**

Divisjon med	Stemmer	1,4	3	5	7	9
		I	III	VI	VII	
Det norske Arbeiderparti	58 613	41 886	19 538	11 723	8 373	6 513
		II	V	VIII		
Fremskrittspartiet	38 853	27 752	12 951	7 771	5 550	
		IV				
Høyre	22 041	15 744	7 347			
Kristelig Folkeparti	8 589	6 135				
Senterpartiet	7 250	5 179				
Sosialistisk Venstreparti	6 501	4 644				
Venstre	3 739	2 671				
Pensjonistpartiet	1 320	943				
Rødt	1 041	744				
Miljøpartiet De Grønne	374	267				
Kristent Samlingsparti	250	179				
Abortmotstanderne	178	127				
Kystpartiet	129	92				
Demokratene	110	79				

Det norske Arbeiderparti får mandat nr. 1, 3, 6 og 7.

Fremskrittspartiet får mandat nr. 2, 5 og 8.

Høyre får mandat nr. 4.

Vedlegg 1.3**Sammendrag av riksvalegstyrets valgoppgjør for fordeling av de 19 utjevningsmandatene****1. GODKJENTE STEMNER. TOTALT FOR LANDET**

Partinavn	Distriktsmandater	Sum pr. parti
Det norske Arbeiderparti	64	949 197
Fremskrittspartiet	38	614 669
Høyre	27	462 422
Sosialistisk Venstreparti	6	166 353
Senterpartiet	9	165 005
Kristelig Folkeparti	4	148 746
Venstre	2	104 144
Rødt		36 215
Pensjonistpartiet		11 899
Miljøpartiet De Grønne		9 284
Kystpartiet ...		5 341
Kristent Samlingsparti		4 936
Demokratene		2 285
Norges Kommunistiske Parti		697
Det Liberale Folkepartiet		350
Samtidspartiet		264
Sentrumsalliansen		241
NorgesPatriotene		183
Vigrid		179
Abortmotstanderne		178
Samfunnspartiet		140
Ett (skrift)språk		103
Tverrpolitisk Folkevalgte		64
Norsk Republikansk Alliansen		54
Sum for hele landet	150	2 682 949

2. SPERREGRENSE

Totalt godkjente stemmer: 2 682 949.
4 prosent sperregrense: 107 317,96.

Det kreves minst 107 318 godkjente stemmer for å komme over sperregrensen.

Det er 2 mandater som er tildelt partier som ikke konkurrerer om utjevningsmandater.

Følgende partier ligger over sperregrensen:

Partinavn	Distriktsmandater	Sum pr. parti
Det norske Arbeiderparti	64	949 197
Fremskrittspartiet	38	614 669
Høyre	27	462 422
Sosialistisk Venstreparti	6	166 353
Senterpartiet	9	165 005
Kristelig Folkeparti	4	148 746
Sum	150	2 506 392

3. MANDATBEREGNING

Utjevningsmandatene beregnes ved at hvert partis totale stemmetall på landsbasis deles på 1,4, 3, 5, 7, 9 osv. Fordelingen skjer så ved at partiet med den

største kvotienten (etter deling med 1,4) får mandat nr. 1, partiet med den nest største kvotienten får mandat nr. 2 osv.

Det er 167 mandater som skal fordeles.

Oppsummering 1. beregning

Mandatene fordeles seg som følger mellom partiene:

Partinavn	Distriktsmandater	Landsmandater	Utjevningsmandater
Det norske Arbeiderparti	64	63	-1
Fremskrittspartiet	38	41	3
Høyre	27	31	4
Kristelig Folkeparti	4	10	6
Senterpartiet	9	11	2
Sosialistisk Venstreparti	6	11	5
Sum	148	167	19

Det er ett parti (A) som har fått beregnet færre landsmandater enn tildelte distriktsmandater. Det må

derfor gjøres ny beregning hvor dette partiet og distriktsmandatene de har vunnet (64) holdes utenfor.

Det er 103 mandater som skal fordeles.

Oppsummering 2. beregning

Mandatene fordeles seg som følger mellom partiene:

Partinavn	Distriktsmandater	Landsmandater	Utjevningsmandater
Fremskrittspartiet	38	41	3
Høyre	27	30	3
Kristelig Folkeparti	4	10	6
Senterpartiet	9	11	2
Sosialistisk Venstreparti	6	11	5
Sum	84	103	19

4. FYLKESFORDELING

Hvert fylke tildeles ett utjevningsmandat. Det beregnes en mandatkvotient ved at hvert partis stemmetall deles på en mer enn det dobbelte antall tildelte distriktsmandater. For partier uten distriktsmandater blir kvotienten lik stemmetallet. Den beregnede mandatkvotient deles så på det gjennomsnittlige antall stemmer bak hvert distriktsmandat i fylket, resultatet

kalles vektet mandatkvotient. Det fylke/parti som har høyest vektet mandatkvotient vinner det første utjevningsmandatet. Det fylke/parti som har nest høyeste kvotient vinner det neste utjevningsmandatet osv. frem til alle fylkene har fått hvert sitt mandat.

Når et parti har fått det antall utjevningsmandater det skal ha etter beregningen foran, kommer ikke partiet i betraktning ved videre tildeling av utjevningsmandater.

Fordelingen av utjevningsmandatene:

Mandat	Parti	Fylke	Listeplass	Kvotient
1	Sosialistisk Venstreparti	Rogaland	1	0,56108
2	Senterpartiet	Troms	1	0,49979
3	Senterpartiet	Buskerud	1	0,49727
4	Høyre	Sogn og Fjordane	1	0,48469
5	Kristelig Folkeparti	Akershus	1	0,46449
6	Kristelig Folkeparti	Østfold	1	0,46119
7	Sosialistisk Venstreparti	Hedmark	1	0,45890
8	Fremskrittspartiet	Hordaland	4	0,45626
9	Høyre	Nord-Trøndelag	1	0,44645
10	Fremskrittspartiet	Møre og Romsdal	3	0,43808
11	Fremskrittspartiet	Nordland	3	0,43801
12	Kristelig Folkeparti	Oslo	1	0,43506
13	Høyre	Finnmark	1	0,42807
14	Sosialistisk Venstreparti	Vestfold	1	0,39130
15	Kristelig Folkeparti	Sør-Trøndelag	1	0,34248
16	Kristelig Folkeparti	Aust-Agder	1	0,33526
17	Kristelig Folkeparti	Telemark	1	0,33069
18	Sosialistisk Venstreparti	Oppland	1	0,30879
19	Sosialistisk Venstreparti	Vest-Agder	1	0,19740

Vedlegg 1.4**Valgte representanter og vararepresentanter fylkesvis i henhold til fylkesvalgstyrenes og Riksvalgstyrets valgoppgjør 2009****AUST-AGDER***4 representanter*

1. Freddy de Ruiten (A), Arendal
2. Ingebjørg Godskesen (FrP), Arendal
3. Svein Harberg (H), Grimstad
4. Kjell Ingolf Ropstad (KrF), Evje og Hornnes

For representant nr. 3 (H):

1. Irene Henriksen Aune, Arendal
2. Arne Thomassen, Lillesand
3. Bjørgulv Sverdrup Lund, Valle
4. May Britt Topland, Iveland

Vararepresentanter

For representant nr. 1 (A):

1. Line Vennesland, Evje og Hornnes
2. Ranjith Molegoda, Lillesand
3. May Britt Lunde, Tvedestrand
4. André Pedersen, Grimstad

For representant nr. 4 (KrF):

1. Marion Gunstveit Bojanowski, Grimstad
2. Tone Helene Strat, Arendal
3. Ove Gundersen, Froland
4. Solveig Annette Røvik, Tvedestrand

For representant nr. 2 (FrP):

1. Åshild Karoline Haugland, Arendal
2. Lars Erik Ødegården, Grimstad
3. Odd Gunnar Tveit, Birkenes
4. Sigrid Engenes, Åmli

VEST-AGDER*6 representanter*

1. Åse Michaelsen (FrP), Mandal
2. Kari Henriksen (A), Kristiansand
3. Peter Skovholt Gitmark (H), Kristiansand
4. Dagrun Eriksen (KrF), Bærum
5. Henning Skumsvoll (FrP), Flekkefjord
6. Alf Egil Holmelid (SV), Kristiansand

For representant nr. 3 (H):

1. Janne Fardal Kristoffersen, Lindesnes
2. Eivind Saga, Trondheim
3. Jan Sigbjørnsen, Flekkefjord
4. Helen Lavola Talleraas, Farsund

For representant nr. 4 (KrF):

1. Hans Fredrik Grøvan, Lyngdal
2. Steinar Kristiansen, Kristiansand
3. Torhild Bransdal, Vennesla
4. Thore Westermoen, Mandal

Vararepresentanter

For representant nr. 1 og 5 (FrP):

1. Tor Sigbjørn Utsogn, Kristiansand
2. Kjell Ivar Larsen, Kvinesdal
3. Line Skøii Vennesland, Vennesla
4. Christian Eikeland, Søgne
5. Joseph Salomonsen, Songdalen

For representant nr. 6 (SV):

1. Sølvi Gjerdal Thomassen, Mandal
2. Thor-Erling Engemyr, Arendal
3. Marie-Theres H. Kolnes, Farsund
4. Elisabeth Aaserød, Kristiansand

For representant nr. 2 (A):

1. Odd Omland, Kvinesdal
2. Berit Kittelsen, Vennesla
3. Eirik Dåstøl Langeland, Kristiansand
4. Linda Verdal, Mandal

AKERSHUS*16 representanter*

1. Anniken Huitfeldt (A), Ullensaker
2. Morten Høglund (FrP), Asker
3. Jan Tore Sanner (H), Bærum
4. Sverre Myrli (A), Skedsmo
5. Kari Kjønås Kjos (FrP), Lørenskog
6. Sonja Irene Sjøli (H), Eidsvoll
7. Marianne Aasen (A), Asker
8. Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP), Sørum
9. Gunvor Eldegard (A), Ski
10. Sylvi Graham (H), Oppegård
11. Bård Vegar Solhjell (SV), Vestby
12. Gorm Kjernli (A), Ski
13. Borghild Tenden (V), Bærum
14. Ib Thomsen (FrP), Nittedal
15. André Oktay Dahl (H), Skedsmo
16. Knut Arild Hareide (KrF), Oslo

Vararepresentanter

For representant nr. 1, 4, 7, 9 og 12 (A):

1. Are Helseth, Bærum
2. Anita Orlund, Skedsmo
3. Siri Hov Eggen, Vestby
4. Åsmund Aukrust, Bærum
5. Sverre Bugge, Lørenskog
6. Kristiane Berg, Aurskog Høland
7. Abdisamed Mohamed, Asker
8. Nina Kristiansen, Skedsmo

For representant nr. 2, 5, 8 og 14 (FrP):

1. Tone Irén Liljeroth, Skedsmo
2. Tom Staahle, Ullensaker
3. Knut Tønnes Steenersen, Ski
4. Himanshu Gulati, Skedsmo
5. Liv Løberg, Vestby
6. Anette Carnarius Elseth, Sørum
7. Ronny Røste, Fet

For representant nr. 3, 6, 10 og 15 (H):

1. Bente Stein Mathisen, Asker
2. Hårek Elvenes, Bærum
3. Henrik Asheim, Bærum
4. Mette Tønder, Nittedal
5. Thore Vestby, Frogn
6. Anne Kristine Eikebråten, Ski
7. Ellen Ugland, Asker

For representant nr. 11 (SV):

1. Rannveig Andresen, Ski
2. Ruth Birkeland, Eidsvoll
3. Mohammed Lazreg, Oppegård
4. Signy Grape, Asker

For representant nr. 13 (V):

1. Abid Raja, Oslo
2. Inge Hallgeir Solli, Nittedal
3. Inger Johanne Bjørnstad, Oppegård
4. Lars Peder Nordbakken, Gjerdrum

For representant nr. 16 (KrF):

1. Ingunn E. Ulfsten, Ullensaker
2. Torleiv Ole Rognum, Asker
3. John Anders Røse, Ski
4. Bente Bjercknes, Frogn

BUSKERUD*9 representanter*

1. Martin Kolberg (A), Lier
2. Ulf Erik Knudsen (FrP), Drammen
3. Trond Helleland (H), Drammen
4. Lise Christoffersen (A), Drammen
5. Jørund Rytman (FrP), Drammen
6. Torgeir Micaelsen (A), Drammen
7. Anders B. Werp (H), Øvre Eiker
8. Laila Gustavsen (A), Kongsberg
9. Per Olaf Lundteigen (Sp), Øvre Eiker

Vararepresentanter

For representant nr. 1, 4, 6 og 8 (A):

1. Kjell Børre Hansen, Ringerike
2. Nina Mjøberg, Modum
3. Masud Gharahkhani, Øvre Eiker
4. Anne Helene Sandum, Ringerike
5. Steinar Berthelsen, Rollag
6. Tina Nasha Sankei Skogmo, Lier
7. Bent Inge Bye, Nedre Eiker

For representant nr. 2 og 5 (FrP):

1. Ida Marie Holen, Ål
2. Trond Ove Røed, Hurum
3. Helge Fossum, Ringerike
4. Odd Mortensen, Kongsberg
5. Britt Homstvedt, Drammen

For representant nr. 3 og 7 (H):

1. Elizabeth Skogrand, Røyken
2. Nicolai Alexander Kirkeng, Drammen
3. Inger-Brit Vindegg, Hol
4. Dag Egil Bull Sletholt, Hole
5. Gro Sel Tveito, Kongsberg

For representant nr. 9 (Sp):

1. Eli Hovd Prestegården, Nore og Uvdal
2. Ole Johnny Stavn, Flå
3. Kari Martine Kolbræk Ask, Sigdal
4. Rikke Kjølén, Røyken

FINNMARK

5 representanter

1. Helga Pedersen (A), Tana
2. Jan-Henrik Fredriksen (FrP), Sør-Varanger
3. Kåre Simensen (A), Alta
4. Ingalill Olsen (A), Måsøy
5. Frank Bakke Jensen (H), Båtsfjord

For representant nr. 2 (FrP):

1. Laila Davidsen, Alta
2. Jarle Andreassen, Nesseby
3. Claus Morten Jørstad, Alta
4. Pål Forbergskog, Båtsfjord

Vararepresentanter

For representant nr. 1, 3 og 4 (A):

1. Willy Andreas Pedersen, Vadsø
2. Ann-Kristin Engstad, Hammerfest
3. Harald Larssen, Lebesby
4. Ragnhild Vassvik Kalstad, Karasjok
5. Runar Sjøstad, Sør-Varanger
6. Tone Lise Nilsen, Nordkapp

For representant nr. 5 (H):

1. Anne Karin Olli, Måsøy
2. Eskil Dahl Olaussen, Vadsø
3. Marit Ellen Inga Bals, Kautokeino
4. Herold Paul Paulsen, Hammerfest

HEDMARK

8 representanter

1. Knut Storberget (A), Elverum
2. Anette Trettebergstuen (A), Hamar
3. Per Roar Bredvold (FrP), Åsnes
4. Thomas Breen (A), Follidal
5. Trygve Magnus Slagsvold Vedum (Sp), Stange
6. Gunnar Gundersen (H), Åsnes
7. Tone Merete Sønsterud (A), Kongsvinger
8. Karin Andersen (SV), Hamar

For representant nr. 3 (FrP):

1. Lars Joakim Hanssen, Kongsvinger
2. Tor André Johnsen, Ringsaker
3. Karine Lien Skaret, Elverum
4. Turid Spangen Wilhelmsen, Grue

For representant nr. 5 (Sp):

1. Olov Grøtting, Alvdal
2. Arnfinn Nergård, Os i Hedmark
3. Ida Kristine Teien, Grue
4. Ole Gustav Narud, Åmot

Vararepresentanter

For representant nr. 1, 2, 4 og 7 (A):

1. Thor Lillehovde, Ringsaker
2. Farahnaz Bahrami, Hamar
3. Ivar Skulstad, Eidskog
4. Mona Strand, Åmot
5. Lasse Juliussen, Nord-Odal
6. Gunn Randi Fjæstad, Stange
7. Jørgen Olsen, Ringsaker

For representant nr. 6 (H):

1. Eli Skoland, Nord-Odal
2. Anna Irene Molberg, Hamar
3. Frode Knutzen Midtlund, Elverum
4. Rune Øygarden, Ringsaker

For representant nr. 8 (SV):

1. Frøydis Elisabeth Sund, Hamar
2. Torbjørn Dybsand, Ringsaker
3. Tone-Beathe Øvrevoll, Elverum
4. Steinar Amundsen, Kongsvinger

HORDALAND

15 representanter

1. Anne-Grete Strøm-Erichsen (A), Bergen
2. Arne Sortevik (FrP), Bergen
3. Erna Solberg (H), Bergen
4. Per Rune Henriksen (A), Bergen
5. Gjermund Hagesæter (FrP), Lindås
6. Øyvind Halleraker (H), Bømlo
7. Hilde Magnusson Lydvo (A), Voss
8. Laila Dāvøy (KrF), Askøy
9. Karin S. Woldseth (FrP), Bergen
10. Dag Ole Teigen (A), Fjell
11. Henning Warloe (H), Bergen
12. Kjersti Toppe (Sp), Bergen
13. Audun Bjørlo Lysbakken (SV), Oslo
14. Magne Rommetveit (A), Stord
15. Laila Marie Reiertsen (FrP), Os i Hordaland

Vararepresentanter

For representant nr. 1, 4, 7, 10 og 14 (A):

1. Tove Linnea Brandvik, Lindås
2. Jette F. Christensen, Bergen
3. Roald Aga Haug, Odda
4. Torill Veбенstad, Askøy
5. Rune Bakervik, Bergen
6. Siri Klokkestuen, Etne
7. Eirik Haga, Vaksdal
8. Lubna Bobby Jaffery Fjell, Fjell

For representant nr. 2, 5, 9 og 15 (FrP):

1. Torkil Åmland, Bergen
2. Helge Andre Njåstad, Austevoll
3. Ole Kristoffer Tveiten, Radøy
4. Rosalind Fosse, Askøy
5. Dag Helge Hellen, Bømlo
6. Ellinor Therese Kreybu, Bergen
7. Frode Magnar Ingvaldstad, Etne

For representant nr. 3, 6 og 11 (H):

1. Eivind Nævdal-Bolstad, Odda
2. Ragnhild Stolt-Nielsen, Bergen
3. Tom-Christer Nilsen, Askøy
4. Torill Eidsheim, Lindås
5. Harald Victor Hove, Bergen
6. Liv Kari Eskeland, Stord

For representant nr. 8 (KrF):

1. Filip Rygg, Bergen
2. Aslaug Hellesøy, Kvinnherad
3. Arne Opsahl-Engen, Kvam
4. Astrid Aarhus Byrknes, Lindås

For representant nr. 12 (Sp):

1. Solfrid Borge, Ullensvang
2. Jakob Bjelland, Stord
3. Karstein Golten, Sund
4. Steinulf Tungesvik, Bergen

For representant nr. 13 (SV):

1. Gina Knutson Barstad, Bergen
2. Einar Horvei, Voss
3. Aud Karin Oen, Øygarden
4. Amir Payan, Bergen

MØRE OG ROMSDAL

9 representanter

1. Else-May Botten (A), Molde 2. Harald T. Nesvik (FrP), Ålesund 3. Elisabeth Røbekk Nørve (H), Ålesund 4. Svein Gjelseth (A), Herøy på Sunnmøre	5. Oskar Jarle Grimstad (FrP), Hareid 6. Tove-Lise Torve (A), Sunndal 7. Jenny Klinge (Sp), Surnadal 8. Rigmor Andersen Eide (KrF), Ålesund 9. Mette Hanekamhaug (FrP), Molde

Vararepresentanter

For representant nr. 1, 4 og 6 (A):

1. Eva Vinje Aurdal, Ålesund
2. Eivind Torvik, Nesset
3. Sissel Larsen, Kristiansund
4. Trond Seth, Haram
5. Hege Merethe Gagnat, Molde
6. Egil Nedal, Surnadal

For representant nr. 2, 5 og 9 (FrP):

1. Jon Georg Dale, Volda
2. Åge Austheim, Kristiansund
3. Marit Granhus Kringelbotn, Surnadal
4. Cine Finstad Austnes, Haram
5. Hans Olav Myklebust, Ørsta
6. Margareth Hoff Berg, Molde

For representant nr. 3 (H):

1. Torgeir Dahl, Molde
2. Svein-Helge Hanken, Ålesund
3. Gunnar Owe Gundersen, Kristiansund
4. Marit Neerland Hopshaug, Smøla

For representant nr. 7 (Sp):

1. Ragnhild Aarflot Kalland, Volda
2. Knut Sjømæling, Gjemnes
3. Berit Ellingvåg, Ålesund
4. Geir Inge Lien, Vestnes

For representant nr. 8 (KrF):

1. Steinar Reiten, Averøy
2. Camilla Storøy Hermansen, Herøy på Sunnmøre
3. Aud Mork, Aukra
4. Arild Iversen, Volda

NORDLAND*10 representanter*

1. Tor-Arne Strøm (A), Rana
2. Kenneth Svendsen (FrP), Fauske
3. Anna-Kristin Ljunggren (A), Narvik
4. Ivar Kristiansen (H), Bodø
5. Jan Arild Ellingsen (FrP), Saltdal
6. Eirik Sivertsen (A), Bodø
7. Janne Sjelmo Nordås (Sp), Hattfjelldal
8. Lillian Hansen (A), Moskenes
9. Geir-Ketil Hansen (SV), Narvik
10. Torgeir Trældal (FrP), Narvik

Vararepresentanter

For representant nr. 1, 3, 6 og 8 (A):

1. Knut Petter Torgersen, Vefsn
2. Lisbeth Berg-Hansen, Bindal
3. Fredrik Sletbakk, Narvik
4. Heidi Berre Paulsen, Fauske
5. Alf Bakkland, Tjeldsund
6. Karin Tønder Knutsen, Alstahaug
7. Rolf Steffensen, Hamarøy

For representant nr. 2, 5 og 10 (FrP):

1. Kari Storstrand, Bodø
2. Allan Johansen, Rana
3. Magnus Ellingsen, Vestvågøy
4. Halvar Rønneberg, Andøy
5. Greta Johanne Solfall, Meløy
6. Thronnd Gjelseth, Gildeskål

For representant nr. 4 (H):

1. Jonni Helge Solsvik, Andøy
2. Margunn Ebbesen, Brønnøy
3. Grete Ellingsen, Sortland
4. Daniel Bjarmann-Simonsen, Bodø

For representant nr. 7 (Sp):

1. Jon Øyvind Odland, Bodø
2. Ann-Hege Lervåg, Vega
3. Willfred Nordlund, Sortland
4. Agnar Hansen, Steigen

For representant nr. 9 (SV):

1. Liv Hauknes, Rana
2. Haitham El-Noush, Bodø
3. Marita S. Solaas, Evenes
4. Marius M. Jøsevold, Nesna

OPPLAND*7 representanter*

1. Torstein Rudihagen (A), Sør-Fron
2. Rigmor Aasrud (A), Gran
3. Morten Ørsal Johansen (FrP), Vestre Toten
4. Tore Hagebakken (A), Gjøvik
5. Anne Tingelstad Wøien (Sp), Gran
6. Olaf Michael Thommessen (H), Lillehammer
7. Aksel Hagen (SV), Lillehammer

Vararepresentanter

For representant nr. 1, 2 og 4 (A):

1. Stine Renate Håheim, Nord-Aurdal
2. Espen Johnsen, Lillehammer
3. Solveig Rindhølen, Sel
4. Ragnar Frimann Nordgreen, Lillehammer
5. Gro Lundby, Øystre Slidre
6. Stein Knutsen, Vestre Toten

For representant nr. 3 (FrP):

1. Hanne Maren Blåfjelldal, Sør-Aurdal
2. Roar Steinslien, Gausdal
3. Monica Susann Klette, Gjøvik
4. Terje Erlandsen, Lillehammer

For representant nr. 5 (Sp):

1. Johannes Rindal, Dovre
2. Hans Seierstad, Østre Toten
3. Torstein Lerhol, Vang
4. Aud Gunnhild Hove, Skjåk

For representant nr. 6 (H):

1. Jørand Ødegård Lunde, Vang
2. Gunnar Kongsrud, Gjøvik
3. Sunniva Ihle Steinstad, Øyer
4. Rune Meier, Gran

For representant nr. 7 (SV):

1. Kristine Kvam, Gran
2. Sigmund Hagen, Gjøvik
3. Jane Solbrekken-Nygård, Etnedal
4. Truls Gjefsen, Sel

OSLO*17 representanter*

1. Jens Stoltenberg (A), Oslo
2. Per-Kristian Foss (H), Oslo
3. Siv Jensen (FrP), Oslo
4. Marit Nybakk (A), Oslo
5. Kristin Halvorsen (SV), Oslo
6. Ine Marie Eriksen Søreide (H), Oslo
7. Jan Bøhler (A), Oslo
8. Christian Tybring-Gjedde (FrP), Oslo
9. Jonas Gahr Støre (A), Oslo
10. Trine Skei Grande (V), Oslo
11. Michael Tetzschner (H), Oslo
12. Marianne Marthinsen (A), Oslo
13. Peter N. Myhre (FrP), Oslo
14. Heikki Holmås (SV), Oslo
15. Hadia Tajik (A), Oslo
16. Nikolai Astrup (H), Oslo
17. Hans Olav Syversen (KrF), Oslo

Vararepresentanter

For representant nr. 1, 4, 7, 9, 12 og 15 (A):

1. Håkon Haugli, Oslo
2. Truls Wickholm, Oslo
3. Karin Yrvin, Oslo
4. Lotte Grepp Knutsen, Oslo
5. Khalid Mahmood, Oslo
6. Siri Gåsemyr Staalesen, Oslo
7. Ivar Leveraas, Oslo
8. Gro Bratteli Jamholt, Oslo
9. Olav Magnar Tønsberg, Oslo

For representant nr. 2, 6, 11 og 16 (H):

1. Afshan Rafiq, Oslo
2. Kristin Vinje, Oslo
3. Heidi Nordby Lunde, Oslo
4. Lars Groth, Oslo
5. Lene Cecilie Mathisen, Oslo
6. Bård Folke Fredriksen, Oslo
7. Odd Sverre Gullberg, Oslo

For representant nr. 3, 8 og 13 (FrP):

1. Sylvi Listhaug, Oslo
2. Mazyar Keshvari, Oslo
3. Aina Charlotte Stenersen, Oslo
4. Brage Baklien, Oslo
5. Espen Espeset, Oslo
6. Marianne Nordli, Oslo

For representant nr. 5 og 14 (SV):

1. Heidi Sørensen, Oslo
2. Akhtar Chaudhry, Oslo
3. Mari Lund Arnem, Oslo
4. Morten Drægne, Oslo
5. Hanne Lyssand, Oslo

For representant nr. 10 (V):

1. Ola Elvestuen, Oslo
2. Alvhild Hedstein, Oslo
3. Monica Tjelmeland, Oslo
4. Kjell Magne Veivåg, Oslo

For representant nr. 17 (KrF):

1. Janne Haaland Matlary, Oslo
2. Even Westerveld, Oslo
3. Benedikte Elisabeth Tollefsen-Minos, Oslo
4. Fredrick Otieno Makosir, Oslo

ROGALAND

13 representanter

1. Ketil Solvik-Olsen (FrP), Oslo
2. Tore Nordtun (A), Stavanger
3. Bent Høie (H), Stavanger
4. Solveig Horne (FrP), Sola
5. Eirin Kristin Sund (A), Gjesdal
6. Dagfinn Høybråten (KrF), Nesodden
7. Siri A. Meling (H), Eigersund
8. Øyvind Vaksdal (FrP), Haugesund
9. Torfinn Opheim (A), Sauda
10. Magnhild Meltveit Kleppa (Sp), Hjelmeland
11. Arve Kambe (H), Haugesund
12. Bente Thorsen (FrP), Karmøy
13. Hallgeir H. Langeland (SV), Stavanger

Vararepresentanter

For representant nr. 1, 4, 8 og 12 (FrP):

1. Terje Halleland, Ølen
2. Marit Amundsen, Stavanger
3. Pål Morten Borgli, Sandnes
4. Wenche Haffnes Andersen, Eigersund
5. Randi Iren Rettedal, Tysvær
6. Torunn Austdal Rasmussen, Klepp
7. Atle Simonsen, Stavanger

For representant nr. 2, 5 og 9 (A):

1. Laila Thorsen, Haugesund
2. Torstein Tvedt Solberg, Stavanger
3. Siv-Len Strandskog, Sola

4. Karl Gjedrem, Bjerkreim
5. Nina Kathrin Andreassen Galta, Stavanger
6. John Holvik, Karmøy

For representant nr. 3, 7 og 11 (H):

1. Tina Bru, Stavanger
2. Magnus Skretting, Sandnes
3. Helene Barkved, Strand
4. Bjørn Sæstad, Klepp
5. Bjørn Seljestad, Karmøy
6. Sissel Knutsen Hegdal, Stavanger

For representant nr. 6 (KrF):

1. Kjell Arvid Svendsen, Karmøy
2. Ellen Marie Solheim, Stavanger
3. Olaug Vervik Bollestad, Gjesdal
4. Frithjof Vassbø, Bjerkreim

For representant nr. 10 (Sp):

1. Geir Pollestad, Bergen
2. Arne Bergsvåg, Vindafjord
3. Magnhild Eia, Lund
4. Tone Ravnås, Randaberg

For representant nr. 13 (SV):

1. Ingrid Fiskaa, Time
2. Lasse Kinden Endresen, Stavanger
3. Geir Allan Stava, Karmøy
4. Nina Eltervåg, Sandnes

SOGN OG FJORDANE*5 representanter*

1. Ingrid Heggø (A), Høyanger
2. Liv Signe Navarsete (Sp), Lærdal
3. Åge Starheim (FrP), Selje
4. Tor Bremer (A), Luster
5. Bjørn Lødemel (H), Hornindal

Vararepresentanter

For representant nr. 1 og 4 (A):

1. Sonja Edvardsen, Eid
2. Anette Stegegjerdet, Luster
3. Brigte Olav Samdal, Flora
4. Kristin Maurstad, Vågsøy
5. Kjetil Klakegg Bergheim, Flora

For representant nr. 2 (Sp):

1. Erling Sande, Gloppen
2. Knut Magnus Olsen, Jølster
3. Sandra Strandos, Høyanger
4. Nils Isak Myklebust, Vågsøy

For representant nr. 3 (FrP):

1. Anne June Iversen, Jølster
2. Rita Navarsete, Sogndal
3. Bjarne Holme, Flora
4. Oddvar Hallset Reiakvam, Trondheim

For representant nr. 5 (H):

1. Jacob Nødseth, Flora
2. Monica Finden, Aurland
3. Ola Braanaas, Gulen
4. Eva Marie Halvorsen, Førde

TELEMARK*6 representanter*

1. Terje Lien Aasland (A), Skien
2. Bård André Hoksrud (FrP), Bamble
3. Gunn Olsen (A), Kragere
4. Torbjørn Røe Isaksen (H), Oslo
5. Sigvald Oppebøen Hansen (A), Nissedal
6. Geir Jørgen Bekkevold (KrF), Skien

Vararepresentanter

For representant nr. 1, 3 og 5 (A):

1. Lene Vågslid, Bø
2. Odin Adelsten Bohmann, Skien
3. Mette Nord, Porsgrunn
4. Robin Martin Kåss, Porsgrunn
5. Linda Holien, Bamble
6. Finn Arild Bystrom, Tinn

For representant nr. 2 (FrP):

1. Kåre Fostervold, Porsgrunn
2. Karianne Hansen, Skien
3. Jørn Inge Næss, Skien
4. Bjørn Magne Langkås, Bø

For representant nr. 4 (H):

1. Edvard Mæland, Seljord
2. Gunn Marit Helgesen, Porsgrunn
3. Emilie Schäffer, Skien
4. Reidar Gullesen, Skien

For representant nr. 6 (KrF):

1. Hanne Thürmer, Notodden
2. Dag Sele, Bø
3. Anne Elisabeth Naper, Oslo
4. Tor André Ljosland, Notodden

TROMS*7 representanter*

1. Bendiks Harald Arnesen (A), Kvæfjord
2. Øyvind Korsberg (FrP), Tromsø
3. Anne Marit Bjørnflaten (A), Tromsø
4. Elisabeth Aspaker (H), Harstad
5. Per-Willy Amundsen (FrP), Harstad
6. Tove Karoline Knutsen (A), Tromsø
7. Irene Lange Nordahl (Sp), Sørreisa

Vararepresentanter

For representant nr. 1, 3 og 6 (A):

1. Martin Henriksen, Harstad
2. Bjørn Inge Moe, Kåfjord
3. Hilde Nyvoll, Nordreisa
4. Viggo Fossum, Målselv
5. Eva Ottesen, Gratangen
6. Tommy Sarnes, Lenvik

For representant nr. 2 og 5 (FrP):

1. Hanne C. Simonsen Iversen, Harstad
2. Kristoffer Kanestrøm, Tromsø
3. Jan Blomseth, Tromsø
4. Jan-Cato Angell, Skjervøy
5. Line Miriam Haugan, Lenvik

For representant nr. 4 (H):

1. Kent Gudmundsen, Tromsø
2. Terje Olsen, Nordreisa
3. Benedikte Figenschou, Tromsø
4. Remi Iversen, Lyngen

For representant nr. 7 (Sp):

1. Peter Ørebech, Tromsø
2. Sandra Nygård Borch, Lavangen
3. Hanne Braathen, Storfjord
4. Astrid Nygård, Harstad

NORD-TRØNDELAG

6 representanter

1. Gerd Janne Kristoffersen (A), Verdal
2. Arild Stokkan-Grande (A), Levanger
3. Robert Eriksson (FrP), Verdal
4. Lars Peder Brekk (Sp), Vikna
5. Susanne Bratli (A), Steinkjer
6. Lars Myraune (H), Frosta

Vararepresentanter

For representant nr. 1, 2 og 5 (A):

1. Bård Langsåvold, Meråker
2. Ingvild Kjerkol, Stjørdal
3. Terje Sørvik, Vikna
4. Anne Marit Mevassvik, Overhalla
5. Sturla Sørgaard, Namsskogan
6. Randi Ness, Lierne

For representant nr. 3 (FrP):

1. Endre Skjervø, Steinkjer
2. Ann-Mari Sund, Namsos
3. Einar Almaas, Høylandet
4. Jorun Lundemo, Stjørdal

For representant nr. 4 (Sp):

1. Christina Nilsson Ramsøy, Steinkjer
2. Ivar Vigdenes, Stjørdal
3. Trude Holm, Verdal
4. Erlend Fuglum, Oslo

For representant nr. 6 (H):

1. Elin Agdestein, Steinkjer
2. Joar Olav Grøtting, Nærøy
3. Tor Erik Jensen, Steinkjer
4. Janne Evenhus, Stjørdal

SØR-TRØNDELAG

10 representanter

1. Trond Giske (A), Trondheim
2. Per Sandberg (FrP), Trondheim
3. Gunn Karin Gjøl (A), Ørland
4. Linda C. Hofstad Helleland (H), Klæbu
5. Jorodd Asphjell (A), Orkdal
6. Tord Lien (FrP), Trondheim
7. Eva Kristin Hansen (A), Trondheim
8. Snorre Valen (SV), Trondheim
9. Ola Borten Moe (Sp), Trondheim
10. Øyvind Håbrekke (KrF), Oslo

Vararepresentanter

For representant nr. 1, 3, 5 og 7 (A):

1. Arne L. Haugen, Meldal
2. Knut Gravvær, Melhus
3. Gunn Elin Flakne, Tydal
4. Rita Ottervik, Trondheim
5. Ståle Vaag, Hemne
6. Vibeke Stjern, Åfjord
7. Ismail Salad Elmi, Trondheim

For representant nr. 2 og 6 (FrP):

1. Siv Aida Rui Skattem, Ørland
2. Hallgeir Ivan Bremnes, Frøya
3. Johan Lund Furunes, Melhus
4. Kristian Dahlberg Hauge, Trondheim
5. Lill Harriet Sandaune, Malvik

For representant nr. 4 (H):

1. Lars Bjarne Tvete, Trondheim
2. Torhild O. Aarbergstotten, Ørland
3. Anne Kathrine Slungård, Trondheim
4. Egil Hestnes, Trondheim

For representant nr. 8 (SV):

1. Aud Herbjørg Kvalvik, Melhus
2. Knut Fagerbakke, Trondheim
3. Kirsten Olava Hofstad, Tydal
4. Bjørn Engen, Oppdal

For representant nr. 9 (Sp):

1. Heidi Greni, Holtålen
2. Hallgeir Grøntvedt, Ørland
3. Arne Mærk Ersvik, Meldal
4. Wenche Vuttudal, Snillfjord

For representant nr. 10 (KrF):

1. Solveig Kopperstad Bratseth, Trondheim
2. Espen Agøy Hegge, Trondheim
3. Karin Kirsti Bakklund Bjørkhaug, Meldal
4. Geirmund Lykke, Trondheim

VESTFOLD

7 representanter

1. Dag Terje Andersen (A), Lardal
2. Anders Anundsen (FrP), Larvik
3. Svein Flåtten (H), Sandefjord
4. Sonja Mandt-Bartholsen (A), Larvik
5. Per Arne Olsen (FrP), Tønsberg
6. Steinar Gullvåg (A), Nøtterøy
7. Inga Marte Thorkildsen (SV), Oslo

Vararepresentanter

For representant nr. 1, 4 og 6 (A):

1. Heidi Ørnlo, Horten
2. Tom Strømstad Olsen, Tønsberg
3. Pournima Namdeo Patil, Sandefjord
4. Thomas Olsen, Larvik
5. Trude Viola Antonsen, Re
6. Fred Willy Bakke Aamelfot, Stokke

For representant nr. 2 og 5 (FrP):

1. Morten Stordalen, Re
2. Ellen Eriksen, Lardal
3. Helga Louise Nymo Opsett, Holmestrand
4. Gard Erling Schømer, Tjøme
5. Stein Roger Nilsen, Horten

For representant nr. 3 (H):

1. Anne Gro Olafsen, Sandefjord
2. Geir Smeby, Tønsberg
3. Anne Gulvik Holmsen, Larvik
4. Stian Tvede Karlsen, Nøtterøy

For representant nr. 7 (SV):

1. Lars Egeland, Tønsberg
2. Heidi M. Tomtum Runningen, Lardal
3. Frode Falch Anmarkrud, Sandefjord
4. Hiam Al-Chirout, Larvik

ØSTFOLD

9 representanter

1. Svein Roald Hansen (A), Fredrikstad
2. Ulf Leirstein (FrP), Moss
3. Irene Johansen (A), Moss
4. Ingjerd Schou (H), Spydeberg
5. Jon Jæger Gåsvatn (FrP), Sarpsborg
6. Thor Erik Forsberg (A), Sarpsborg
7. Wenche Olsen (A), Halden
8. Vigdis Giltun (FrP), Fredrikstad
9. Line Henriette Holten Hjemdal (KrF), Askim

Vararepresentanter

For representant nr. 1, 3, 6 og 7 (A):

1. Stein Erik Lauvås, Marker
2. Kari Agerup, Fredrikstad
3. Tomas Colin Archer, Moss
4. Linda Iren Karlsen, Sarpsborg
5. Fredrik Bjørnebekk, Rygge
6. Ellen Sofie Solbrække, Rakkestad
7. Trygve Einar Westgård, Askim

For representant nr. 2, 5 og 8 (FrP):

1. Erlend Wiborg, Moss
2. Monica Carmen Gåsvatn, Sarpsborg
3. Leif Willy Eriksen, Fredrikstad
4. Hanne Therese Myhrer, Trøgstad
5. Ingolf Paller, Askim
6. Bjørnar Laabak, Fredrikstad

For representant nr. 4 (H):

1. Tage Pettersen, Moss
2. Brede Bøe, Fredrikstad
3. Hilde Margrethe Gravnås, Råde
4. Michael Almvik Meyer, Fredrikstad

For representant nr. 9 (KrF):

1. John Thune, Rakkestad
2. Gerd-Berit Odberg, Halden
3. Eirik Garnes Lunde, Sarpsborg
4. Turid Iren Almvik Meyer, Fredrikstad

Vedlegg 1.5

A: Godkjente og forkastede stemmegivninger, godkjente og forkastede stemmesedler og blanke stemmesedler ved stortingsvalget 2009:

Fylker	Godkjente stemmegivninger		Sum godkjente stemmegivninger		Forkastede stemmegivninger		Sum forkastede stemmegivninger		Godkjente stemmesedler		Forkastede stemmesedler		Sum for-kastede stemmesedler		Blanke stemmesedler		Sum blanke stemmesedler
	F	V	F	V	F	V	F	V	F	V	F	V	F	V	F	V	
Østfold	26 430	123 494	149 924	81 199	280	26 290	122 698	148 988	33	79	110	126	719	8 45			
Akershus	69 227	232 794	302 021	69 259	328	68 832	231 754	300 586	72	172	244	230	1 056	1 286			
Oslo	92 302	231 954	324 256	252 243	495	92 022	231 094	323 116	30	102	132	250	852	1 102			
Hedmark	26 308	82 371	108 679	16 98	114	26 154	81 812	107 966	35	21	56	134	497	631			
Oppland	22 484	82 364	104 848	18 98	116	22 374	81 912	104 286	28	80	108	82	373	455			
Buskerud	32 219	110 645	142 864	32 153	185	32 095	110 154	142 249	22	33	55	124	528	652			
Vestfold	30 357	101 431	131 788	17 99	116	30 204	100 913	131 117	31	56	87	99	408	507			
Telemark	18 310	76 455	94 765	9 90	99	18 208	76 125	94 333	13	26	39	64	318	382			
Aust-Agder	16 153	43 718	59 871	2 113	115	16 085	43 538	59 623	8	20	28	45	174	219			
Vest-Agder	21 002	71 630	92 632	7 64	71	20 877	71 501	92 378	8	82	90	71	242	313			
Rogaland	46 934	181 058	227 992	14 184	198	46 730	180 167	226 897	42	138	180	135	847	982			
Hordaland	79 440	190 173	269 613	16 218	234	79 064	188 969	268 033	105	257	362	279	1 010	1 289			
Sogn og Fjordane	13 695	45 257	58 951	9 40	49	13 634	45 072	58 706	30	27	57	45	137	182			
Møre og Romsdal	33 034	106 316	139 350	14 177	191	32 859	105 809	138 668	39	41	80	107	461	568			
Sør-Trøndelag	46 053	117 292	163 345	49 97	146	45 826	116 710	162 537	50	49	99	180	518	698			
Nord-Trøndelag	17 106	55 723	72 829	8 90	98	17 005	55 400	72 405	18	37	55	75	285	360			
Nordland	34 328	96 243	130 571	20 206	226	34 141	95 562	129 703	39	155	194	124	467	591			
Troms	20 281	64 385	84 666	13 158	171	20 174	64 042	84 216	14	35	49	83	332	415			
Finnmark	11 445	25 950	37 395	7 78	85	11 365	25 732	37 097	16	23	39	67	140	207			
I alt	657 108	2 039 253	2 696 360	653 2664	3317	653 939	2 028 964	2 682 904	633	1 433	2 064	2 320	9 364	11 684			

B. Forkastede stemmegivninger og stemmesedler ved stortingsvalget 2009:

	Forkastede forhånds- stemmer, ikke i mantallet	Forkastede valgtings- stemmer, ikke i mantallet	Forkastede stemmesedler, mangler offentlig stempel	Forkastet fordi stemme- givingen kom for sent frem
	F	V	V	F
Østfold.....	9	191	72	62
Akershus	24	251	168	10
Oslo	132	335	93	77
Hedmark.....	5	98	21	5
Oppland.....	6	101	76	0
Buskerud	12	150	31	12
Vestfold	4	88	53	0
Telemark	6	89	26	0
Aust-Agder.....	0	106	18	0
Vest-Agder	3	61	82	0
Rogaland	5	166	126	0
Hordaland	2	200	242	1
Sogn og Fjordane	0	35	24	0
Møre og Romsdal.....	6	176	40	0
Sør-Trøndelag.....	22	109	45	2
Nord-Trøndelag.....	3	88	36	0
Nordland	2	195	153	6
Troms	5	157	33	1
Finnmark	4	74	4	0
I alt	250	2 670	1 343	176

